

KRONIKA PZKO 1996

STYCZEŃ 1996

PREZENTACJA zaolziańskich plastyków odbyła się tym razem w Ostrawie. W foyer Teatru J. Myrona otwarto 9.1. ekspozycję znaną p.t. „ Polscy artyści na Zaolziu w latach 1945 – 1995”, która powstała w Muzeum Regionalnym w Bielsku – Białej w ubiegłym roku. Jej główni twórcy Jerzy Polak, Iwona Purzycka, oraz państwo Oskar i Lidia Pawlasowie zgromadzili na wystawie 79 prac autorstwa 35 zaolziańskich twórców. Patronat nad wystawą objęli Konsul Generalny RP w Ostrawie Jerzy Kronhold i Prezydent Ostrawy Evžen Tošenovský. W programie artystycznym na wernisażu wystąpili : Alina Podskalská – Farna, solistka sceny operowej Teatru Antonína Dvořáka w Ostrawie, oraz Władysław Czepiec, solista zaolziańskich chórów „Przyjaźni”, „Przełęcz”, „Hutnika”. Na wernisażu pojawiło się wiele osobistości świata artystycznego, przedstawiciele konsulatów: polskiego w Ostrawie i czeskiego w Katowicach, przedstawiciele polskiej społeczności zaolziańskiej i reprezentanci organizacji, twórcy prac zgromadzonych na wystawie. „Polskie popołudnie” w Ostrawie sfinalizował występ zespołu Teatru Opery w Bytomiu, w Teatrze A. Dvořáka, w przedstawieniu polskiej, narodowej opery „Halka” Stanisława Moniuszki. Teatr był licznie wypełniony zaolziańską publicznością.

ENCYKLOPEDIA PZKO – Rozpoczął prace przygotowawcze komitet redakcyjny, którego zadaniem będzie wydanie, w jubileuszowym 1997 roku, publikacji o 50 – letniej historii i działalności PZKO. Zespół redakcyjny poprowadzi Władysław Młynek.

ZEBRANIA SPRAWOZDAWCZE – przebiegają jeszcze w niektórych Miejscowych Kołach PZKO. 7 stycznia obradowali pezetkaowcy w Schej Górnej. Działające przy MK zespoły, „Suszenie”, chór mieszany „Sucha”, oktet męski „Gama” były bardzo aktywne w ubiegłym roku prezentując się miejscowej publiczności i za granicą w Bielsku, gdzie Koło utrzymuje bliskie kontakty współpracy. PZKO – wcy górnosuscy aktywnie włączyli się do imprez lokalnych : 50 – lecia wyzwolenia i 690 – lecia Suhej Górnej. Przykładna jest współpraca z Urzędem Gminnym. O tym i o innych sprawach w Kole mówił w swym sprawozdaniu prezes, Władysław Bura. W dyskusji poruszano kwestię zagrożenia dla naszego środowiska, jakie mogłaby wprowadzić ustawa o obowiązkowym języku urzędowym, o której starają się dyskutować w mediach niektóre środowiska polityczne. Radzono, jak zahamować ubytek abonentów Sceny Polskiej. Obecny na zebraniu prezes ZG wyjaśniał aktualne funkcjonowanie Biura i sprawy dotyczące eksploatacji hotelu Piast.

Miejscowe Koło PZKO w Starym Mieście również bilansowało. Połączono zebranie z opóźnioną wigilijką. Obecnych było 45 ze 100 członków Koła. W ubiegłym roku odbyło się szereg znaczących imprez, jak Dzień Matki, Bieg Przyjaźni, którego Koło jest współorganizatorem, wycieczka do Krakowa, zarząd należał do współorganizatorów Festiwalu PZKO w Karwinie. Przeprowadzono remont dachu na Domu PZKO.

MK PZKO w Karwinie - Granicach pracuje w skromniejszych warunkach, nie posiada bowiem własnego lokalu. Koło liczy 184 członków. Opiekuje się polską klasą przedszkola w Granicach. Przedszkolacy występują na imprezach Koła (świąteczna przedśmiergustowa, zebranie sprawozdawcze, „kopaczówka”), lecz niestety, brak tam

często rodziców. Zebranie sprawozdawcze połączone było z wigilijką, w trakcie której zaprezentowano filmy video kronikarza Koła Stanisława Orszulika, który kręci na taśmy video najważniejsze imprezy ogólnozwiązkowe.

Bilansowało także (14.1.) MK w Markłowicach. Na zebraniu było obecnych ponad 80 członków, Koło liczy 150. O dorobku mówił sekretarz inż. Jan Rygiel. Zorganizowano bal, Dzień Matki, karnawał dziecięcy, smażenie jajecznicy, mikołajówkę. Członkowie Koła śpiewają w połączonym chórze mieszanym „Piotrowice – Markłowice”, angażują się w Macierzy Szkolnej w PSP w Karwinie-Nowym Mieście, gdzie uczęszczają markłowickie dzieci. Podkreślano, że poprawiła się współpraca z Urzędem Gminnym. W zebraniu wziął udział prezes ZG. W dyskusji przedstawił sytuację w Związku, problemy finansowe, szczególnie w teatryku „Bajka”. Mówił o udanych imprezach w ubiegłym roku.

Łąki, obecnie administracyjnie jedna z dzielnic Karwiny, żyje tylko wspomnieniami, bowiem pozostało tutaj w wyniku szkód górniczych tylko niewiele domów i obywateli. Miejscowe Koło PZKO trwa jednak nadal, wykazując się, w ramach obiektywnych możliwości, różnorodną działalnością i dosyć dużą aktywnością swych członków. Aktualnie Koło w Łąkach liczy 137 członków. O imprezach w ubiegłym roku mówił w swoim sprawozdaniu prezes Karol Tomiczek. Jedną z najbardziej udanych było spotkanie z folklorystami z okazji Roku Kultury. Była także wycieczka do beskidzkich dolin, którą prowadził Władysław Młynek. Zorganizowano udane „dokopki”. Cieszy fakt, że aktywny udział w życiu Koła bierze ponad 30% członków pomimo, że wielu z nich mieszka poza Łąkami. Na zebraniu postulowano, by Zarząd Główny sprowadzał na Zaolzie wartościowe polskie zespoły, solistów, wybitne osobistości. Skąd jednak na to wziąć fundusze? ZG reprezentował na zebraniu dr Józef Wierzoń.

„FASALÓWKA” – budynek, w którym mieści się siedziba Zarządu Głównego PZKO, przy ulicy Strzelniczej, jest w trakcie prac adaptacyjnych. Poddasze przerabiane jest na salkę i pomieszczenia dla Teatru Lalek „Bajka”. Na drugim piętrze, w pomieszczeniach biurowych, zmieniany jest system ogrzewania – z powodów dostosowania do potrzeb Teatru Lalek i z powodów oszczędnościowych.

OCENA – Wykorzystanie pomocy międzynarodowego funduszu PHARE na stworzenie archiwum związkowego, było przedmiotem kontroli komisji kontrolnej, którą tworzyli dyrektor Krajowego Archiwum w Opawie, Karel Miller i dyrektor Muzeum w Czeskim Cieszynie, Věra Tomolová. Odbyło się także spotkanie z władzami PZKO. W ramach grantu PZKO otrzymało komputer z oprogramowaniem do opracowania bazy danych wszystkich archiwaliów. Pracę wykonuje dr Stanisław Zahradnik, członek Sekcji Historii Regionu i zarazem kierownik Archiwum PZKO. Jego praca została oceniona bardzo wysoko. Komisja stwierdziła, że PZKO jest chyba jedyną organizacją społeczną, która posiada tak dobrze uporządkowane archiwum, z którego mogą korzystać dla swych potrzeb zarówno placówki naukowe, jak osoby prywatne.

SEJMIK w Jabłonkowie zgromadził 11.1. około 50 uczestników, przedstawicieli Miejscowych Kół PZKO obwodu jabłonkowskiego, szkół, przedszkoli, zespołów i działaczy. Obwód znany jest z organizowania wielu imprez. Niektóre wyszły poza granice regionu, jak Gorolskie Święto, „Kawiarenka pod Pegazem”, Gorolski Bal, imprezy sportowe towarzyszące Gorolskiemu Świętu. Działają tutaj chóry: męski „Gorol” w Jabłonkowie, żeński „Melodia” w Nawsiu, mieszany „Przełęcz” i mały zespół „Przełęczanka” w Mostach k. J., teatry amatorskie w Milikowie i Łomnej. Do obwodu jabłonkowskiego należy 12 MK, które posiadają 8 własnych Domów. Dyskusja

na sejmiku toczyła się wokół znanych już problemów nurtujących nasze życie narodowe. Była więc mowa o zaangażowaniu młodzieży. Stwierdzono, że z działalnością pezetkaowską w tym obwodzie nie jest źle, ale brak prowodyrów, którzy by na dłuższy okres skupili wokół siebie aktywną młodzież. Omawiając problemy szkolne stwierdzono, że szkoły są osamotnione w swej walce o przetrwanie. Nowa ustawa o szkolnictwie, samowola lokalnych władz, stawia szczególnie nasze przedszkola w niewygodnej sytuacji w stosunku do placówek czeskich. Na sejmiku powołano komisję szkolną, organ doradczy, która będzie ze szkołami ściśle współpracować i pomagać przy rozwiązywaniu kwestii problemowych. Na czele komisji stanął prezes MK PZKO w Jabłonkowie, inż. Jan Ryłko. Nie stwierdzono potrzeby powoływania nowych zespołów, ale otoczenia opieką istniejące, wykorzystać ich możliwości i stworzyć dogodne warunki do prezentacji swego dorobku. Dyskusja dotyczyła także innych spraw: Sceny Polskiej, „Zwrotu”, teatru amatorskiego. Wypowiedziane było wiele pomysłów, problem w tym, by wypowiedziane słowa zrealizować.

PROMOCJA hotelu Piast – Spotkanie przedstawicieli s. a. Dom Polski z dziennikarzami, władzami ZG, przedstawicielami Konsulatu Generalnego : odchodzącym konsulem generalnym Jerzym Kronholdem, obejmującym tę funkcję Bernardem Błaszczkiem i konsulem Piotrem Szwarem, przedstawicielami Cieszyna, oraz kierownictwem Piasta, odbyło się 18.1., by ocenić dotychczasowe działania w eksploatacji hotelu od 1 listopada ub.r., kiedy doszło do zmian. Zauważalna poprawa w prowadzeniu hotelu i restauracji, oraz plany wykorzystania budynku w przyszłości, wskazują, iż jest nadzieja wyjścia z zapaści ekonomicznej.

85. URODZINY – obchodził 27 stycznia Franciszek Świder, nestor zaolziańskich plastyków, artysta rzeźbiarz i malarz, znany nie tylko w naszym środowisku i regionie, ale także w całej RC i w Polsce. Twórca wielu pomników, m.in. w Żywocicach, Nydku, Lesznej, Cierlicku, Ropicy, Suchej Górnej i in. – ofiarom wojny. Stworzył ponad 40 prac publicznych, liczne dzieła o tematyce sakralnej w kościołach naszego regionu. Artysta w swych aktualnych wypowiedziach jest często zgorzkniały nad brakiem szacunku dla dzieł artystycznych w ogóle. Także jego niektóre prace uległy zniszczeniu, często z powodu zaniedbania, lub braku fachowości w pracach konserwatorskich. Artysta wyznaje filozofię realizmu, swoje inspiracje czerpie z obserwacji przyrody. W pewnym okresie współpracował, z wybitnym przed laty zaolziańskim artystą, Rudolfem Żebrokiem, który uczył się malarstwa m.in. u Fr. Świdra. Jubilat jest członkiem Sekcji Plastycznej SLA, przy ZG PZKO.

ZEBRANIE ZG PZKO – odbyło się 30 stycznia. Prezes ZG przedstawił pisemne sprawozdanie, podsumowujące działalność kulturalną ZG i Biura, sekcji i zespołów. Po przedstawionym przez dyrektora Biura wstępnym finansowym rozliczeniu za rok 1995, zobowiązano dyrektora do przygotowania i przedstawienia na Konwencji Prezesów w lutym, analizy dochodów i wydatków na zespoły i sekcje. Wnioski na podstawie sprawozdań delegowanych członków ZG na zebrania sprawozdawcze, oraz wnioski z zorganizowanych dotychczas sejmików obwodowych, polecono Radzie Kultury i uczestnikom sejmików (prezes, członkowie Prezydium dyrektor Biura) także przedstawić na Konwencji. Członkowie ZG omówili również przygotowania do wspólnych obrad Zarządu Głównego i Rady Polaków. ZG uchwalił bezpłatnie przekazać do wyposażenia świetlicy MK w Kocobędzu, cztery piece gazowe, odpisane z inwentarza Biura ZG, w wyniku przeróbki systemu ogrzewania.

LUTY 1996

SPOTKANIE – Rady Polaków i ZG PZKO odbyło się 6.2. w hotelu Piast w Cz. Cieszynie. Było pierwszym z serii spotkań RP z organizacjami, w myśl uchwały V. Kongresu Polaków. Omawiano projekt powołania wspólnego centrum technicznego dla potrzeb prasy polskiej. Koordynowanie dalszych działań miało by polegać na ustaleniu technicznych szczegółów współpracy przez przedstawicieli poszczególnych redakcji. Dalszym tematem były kontakty ZG i Rady Polaków z terenem. Podkreślono znaczenie struktur organizacyjnych PZKO dla całego środowiska, omawiano także sytuację w hotelu Piast. D. Branna poinformowała o planowanym powołaniu przy Ministerstwie Kultury RC stałej komisji d/s mniejszości narodowych, w w której każda mniejszość będzie reprezentowana przez jednego przedstawiciela. Naszego reprezentanta powinna wyłonić Rada Przedstawicieli. Spotkanie przebiegło w roboczej atmosferze z celem ustalenia form dalszej współpracy ZG PZKO i Rady Polaków.

WYSTAWY – Zaolziańscy plastycy przewieźli swoją ekspozycję obrazów z Teatru J. Myrona w Ostrawie do Bratysławy. W Instytucie Polskim odbył się 9.2. wernisaż wystawy 35 zaolziańskich twórców pod znaną już nazwą „Polscy artyści na Zaolziu 1945 – 1995”. Obecni na wernisażu byli przedstawiciele polskich służb dyplomatycznych w Bratysławie, tamtejsze środowisko polonijne, zaprzyjaźnione słowackie środowiska twórcze, a także niektórzy nasi artyści, oraz przedstawiciele ZG PZKO. W sumie, w otwarciu wystawy wzięło udział ok. 40 osób. Przy okazji przedstawiciele ZG odbyli rozmowy z kierownictwem bratysławskiej Polonii. Natomiast Galeria „Na schodach” w gmachu Ambasady Polskiej w Pradze, gościła artystę-plastyka, inż. Tadeusza Wratnego z Karwiny, członka Sekcji Plastycznej, działającej przy ZG PZKO. Jest to kolejna ekspozycja zaolziańskiego twórcy w Pradze, po niedawnej prezentacji w Ambasadzie twórczości Franciszka Świdra.

KONKURS na cieszyńską poezję ludową ogłoszony przez Sekcję Folklorystyczną ZG został rozstrzygnięty. Na konkurs wpłynęło 6 prac. Pierwszej nagrody nie przyznano. Drugą otrzymał Władysław Młynek z Nawsia, trzecią Józef Chmiel z Darkowa i wyróżnienie Mirosław Bieroński z Karwiny. Komisji oceniającej przewodniczyła pani Aleksandra Opioł.

RADA OBWODOWA PZKO w Karwinie obradowała 12.2. we Frysztacie. Omawiano m.in. projekt Sekcji Folklorystycznej ZG, przedstawiony przez J. Chmiela, o stworzeniu w obwodzie karwińskim nowej tradycji folklorystycznej p.n. „Maj nad Olzą”. Miejscem imprezy by był Park Zdrojowy w Darkowie. Współpracę z PZKO w tym kierunku zadeklarowały już Uzdrowisko darkowskie, oraz Urząd Miejski w Karwinie.

„OLZA” ZPiT Zarządu Głównego, przygotowująca się do wyjazdu na festiwal folklorystyczny w USA, występowała w sezonie karnawałowym na balach, zarabiając w ten sposób fundusze na podróż. Oprócz występów na balach zaolziańskich, tańczyli „Olzianie” także w Polsce. Największe jednak przeżycia odnieśli z Wiednia, gdzie występowali na Balu Polonii w luksusowym hotelu Marriott. Swoją występ rozpoczęli „Olzianie” polonezem, a później w czasie wieczoru i nocy jeszcze kilkakrotnie prezentowali swoje umiejętności w innych tańcach. Program artystyczny w wykonaniu pezetkaowskiego zespołu spotkał się z wielkim uznaniem wiedeńskiej Polonii.

KLUBY SENIORA hawierzowskich Kół PZKO zorganizowały , wspierane Klubem Seniora i Klubem Kobiet Miejscowego Koła w Błędowicach, ostatkową świetlicę w błędowickim Domu PZKO. Głównym inicjatorem i organizatorem był p. Franciszek Szopa. Program wypełniały na zmianę: pogadanka, recytacje, śpiewy z akompaniamentem fortepianu i skrzypiec, mini- koncert na ksylofonie, nawet tańce. Humor i tradycyjne ostatkowe pączki dopełniały radosną atmosferę spotkania seniorów. W pogadance wspomniano także o tegorocznych sienkiewiczowskich rocznicach: 150. rocznicy urodzin i 80. rocznicy śmierci autora Trylogii, Quo Vadis i innych powieści, pierwszego polskiego, literackiego noblisty.

ZARZĄD ZŚM obradował 20.2. w siedzibie ZG PZKO. Omawiano program imprez Zrzeszenia i zespołów w pierwszym półroczu b.r. Na zebraniu zastanawiano się też nad przyszłorocznymi obchodami 70 – lecia zaolziańskiego śpiewactwa.

ZEBRANIE ZG PZKO – odbyło się 20.2. W programie obrad były: kontrola uchwał, sprawy na Konwent Prezesów, przebieg przygotowań do jubileuszu 50 – lecia PZKO. W myśl uchwały ze stycznia b.r., przewodnicząca Rady Ekonomiczno – Organizacyjnej, inż Halina Gawlas przedstawiła analizę gospodarowania oraz komentarz do tejże analizy za rok 1995, dopełniony przez dyrektora Biura ZG, B. Suchanka. Z analizy m.in. wypływa : dochody ZG PZKO wyniosły w ub. r. 5 446 tys.koron. Na to złożyły się : dotacja z Min. Kultury RC 1 940 tys. (z tego na Zwrot – 880 tys.) i dotacja z Min. Szkolnictwa – 67,5 tys. Od sponsorów ZG otrzymał 252,9 tys., od „Wspólnoty Polskiej” oraz innych organizacji – 1 347 tys.koron. Własne, wyprodukowane dochody wyniosły 1 839 tys.

Wydatki na zespoły Zarządu Głównego : ChNP, „Hasło”, „Melodia”, „Olza”, „Górnik”, „Rytmika” wyniosły 258,6 tys.koron. Na Zrzeszenie Śpiewaczo – Muzyczne wydano 120 tys., na Sekcję Ruchu Tanecznego – 200 tys., na „Bajkę”, oprócz jej własnych dochodów wydano 591 tys., na pozycję budżetową: młodzież, organizacja imprez, oświata – 180 tys., na inwestycje: budowa teatrzyku dla „Bajki”- 200 tys., wiercenia na wodę w Ośrodku w Koszarzyskach – 100 tys. (niestety, bez powodzenia). Dalsze wydatki to płace (Biuro ZG, kostiumeria), opłaty za energię itp. Ogólnie wydatki ZG PZKO wyniosły 5 846,3 tys. koron, tj. były o 400 tys większe od dochodów. W porównaniu z rokiem 1994 (strata 841 tys.) strata w 1995 r. zmniejszyła się niemal o połowę. Przy tym z Min. Kultury były środki o 200 tys. mniejsze niż w r. 1994. Zarząd Główny negatywnie ustosunkowuje się do stałego obniżania dotacji z MK RC, jak również do niekorzystnego sposobu możliwości ich czerpania. W porównaniu z latami poprzednimi doszło do dalszego ograniczenia działalności PZKO. Najbardziej krytycznie przedstawia się finansowanie Biura ZG, a tym i zapewnienie działalności sekcji, zespołów i całości kulturalno – oświatowej, jako głównego posłannictwa Związku. Projekty na rok 1996 nie są w pełni pokryte, zwłaszcza dotyczące czynności prelekcyjnej i wydawniczej. W dalszym ciągu obrad prezes przedstawił, na podstawie relacji członków ZG z zebrań sprawozdawczych, sprawy problemowe niektórych Kół w terenie, stwierdzając jednocześnie, że do Biura ZG wpłynęło tylko 50% kart delegacyjnych. Uchwała 2 – 2/96, zobowiązuje członków ZG do brania udziału w zebraniach zarządów i członkowskich Miejscowych Kół, według uzgodnionego podziału, co powinno umożliwić lepszy kontakt i dopływ informacji z terenu. W uchwale 3 – 2/96 przyjęto przedstawiony przez prezesa program Konwentu Prezesów. Także wstępnie ustalono, że uroczystości jubileuszowe 50 – lecia PZKO odbędą się pod koniec maja 1997 w Trzyńcu, a Zjazd PZKO w październiku, lub listopadzie 1997.

Uchwała 4 – 2/96 zobowiązuje prezesa ZG i dyrektora Biura do powołania komitetu przygotowawczego uroczystości jubileuszowych.

KONWENT PREZESÓW – odbył się 27.2. Na wstępie przeprowadzono kontrolę realizacji uchwał po ostatnim Konwencie. Uchwała 2 – 3/95 dotycząca Zwrotu, była spełniona przed aktualnym Konwentem – redaktor Zwrotu przekażał prezesom MK spisy aktualne abonentów z wyszczególnieniem dłużników. Uchwała 3 – 3/95 nie została zrealizowana. List do Ministerstwa Kultury nie był posłany z powodu nowych okoliczności – Ministerstwo Kultury powiększyło dotację dla PZKO o 100 tys. koron. Następnie prezes ZG przedstawił sprawozdanie z działalności kulturalnej, oświatowej i sportowej PZKO w r. 1995, oraz planowany program działania w r. 1996. Przedstawił również ocenę zebrań sprawozdawczych, których do Konwentu odbyło się 72. Zwrócił się do prezesów o dotrzymanie obowiązku przekazania do Biura ZG sprawozdań z zebrań w Kołach, ponieważ stanowi to podstawową informację do opracowywania wszelkich danych o stanie Związku. Wezwał także do dostarczenia informacji ogólnej na temat historii i działalności poszczególnych Kół w ciągu 50 – lecia PZKO, potrzebnych do wydania jubileuszowej publikacji. Wiceprezes Halina Gawlas i dyrektor Biura B. Suchanek przedstawili analizę wyniku gospodarowania Biura ZG i hotelu Piast, oraz perspektywy pozyskiwania środków finansowych i możliwości realizacji projektów PZKO w roku bieżącym. O zadaniach wynikających z sejmikowych dyskusji w terenie, relacjonował Władysław Młynek. Stwierdził, że było błędem zlikwidowanie w r. 1990 ogniwa obwodów w strukturach Związku. W sejmikowych obradach udział wzięła znikoma ilość działaczy, a jeszcze mniej zwykłych członków, zauważalny jest brak współpracy pomiędzy Kołami. W ciągu dalszej dyskusji poruszano aktualne sprawy szkolnictwa mniejszościowego (Jan Ryłko) i pomysły z Jabłonkowa rozwiązywania problemów. Omawiano także kwestię finansowania zespołów ze środków ZG PZKO – sprawiedliwego podziału. Obszerna dyskusja dotyczyła też planowanego wyjazdu ZPiT „Olza” do USA i źródeł uzyskania środków finansowych na podróż. Wyrażano obawę, aby wyjazd „Olzy” nie odbył się kosztem z dotacji dla całego Związku. Jak poinformował członek ZG Władysław Niedoba, powstał Komitet Organizacyjny Wyjazdu „Olzy”, którego zadaniem jest zapewnienie środków finansowych na ten cel. Apelowano na Konwencie (prezesa niektórych Kół) o wsparcie z MK, bowiem „Olza” będzie w USA reprezentować zarówno Związek, jak całe Zaolzie.

MARZEC 1996

„ZGODA” – chór mieszany złożony ze śpiewaków – członków Miejscowych Kół PZKO z Nieborów, Trzyńca - Kanady i Końskiej – Podlesia, obchodził 16.3. swój jubileusz, 10 – lecie założenia. Dyrygentem chóru jest pani Irena Małysz, była dyrektorka PSP w Trzyńcu – Łyżbicach. Prezesem pierwszym był do swej śmierci Karol Kowalczyk, aktualnym Roman Szczuka. Uroczystość odbyła się w Domu PZKO w Nieborach. Chór w swojej 10 – letniej historii miał 75 występów w kraju i w Polsce, wyćwiczył 84 pieśni. Ze starszymi chórzystami śpiewa również „Zgodzik”- zespół dziecięcy. W koncercie jubileuszowym chór „Zgoda” zaprezentował się wykonaniem cieszyńskich pieśni ludowych. Gośćmi jubilata były: stonawskie chóry mieszane „Stonawa” i „ Allegro”, pod kierownictwem p. Marty Orszulik, połączone chóry „Ropica – Godulan”, dyrygowane przez Władysława Cieślara. Koncert prowadziła nauczycielka, pani Halina Kowalczyk. Na zakończenie połączone chóry (ponad 80

śpiewaków) odśpiewały pieśni Pawła Kalety i Eugeniusza Fierli, naszych rodzimych kompozytorów. W tym święcie miłośników pieśni chóralnej wzięli udział przedstawiciele : Polskiego Związku Chórów i Orkiestr z Warszawy (prezes Walter Stryja), ZG PZKO (prezes Jerzy Czap), Zrzeszenia Śpiewaczo – Muzycznego (J.Wierzgoń i L. Kalina), oraz przedstawiciele zaprzyjaźnionych chórów, m. in. chóru „Lutnia” z Zabrze. Byli także przedstawiciele PSP z Końskiej – Podlesia.

WPIS DO ZŁOTEJ KSIĘGI PZKO – W saloniku hotelu Piast odbyła się 19.3. podniosła uroczystość, na której ośmiu PZKO – wskich działaczy zostało uhonorowanych najwyższym związkowym odznaczeniem – Zasłużony dla Związku I Stopnia – Złoto, z Wpisem do Złotej Księgi PZKO. Odznaczenie przyznaje Konwent Prezesów na wniosek zarządów Miejscowych Kół, dla zasłużonych działaczy po 70. roku życia, którzy otrzymali już wszystkie niższe odznaczenia. Tym razem swoje podpisy w Złotej Księdze PZKO złożyli: Janina Urbaniec i mgr Otokar Matuszek z MK w Suchoj Górnej, Oskar Delong z MK w Olbrachcicach, prof. Brunon Rygiel z MK Karwina – Nowe Miasto, oraz członkowie ChNP: Kazimierz Fober, Józef Kozusznik, Gustaw Słowik i Franciszek Kwiczala, nestor ChNP, który jest członkiem chóru od początku jego działalności. Przyznano też Złotą Odznakę „in memoriam” długoleniemu członkowi ChNP, Janowi Samlickiemu.

KONKURS RECYTATORSKI – Jego kolejną, czterdziestą edycję zorganizowała Sekcja Kultury Teatralnej ZG PZKO. Eliminacje obwodowe odbyły się w dniach od 18 – 26 marca w Jabłonkowie, Trzyńcu, Czeskim Cieszynie i Karwinie – Nowym Mieście. Udział wzięło 259 dzieci z przedszkoli i PSP, 1 – 8 klasy. Komisję oceniającą recytacje w eliminacjach tworzyli aktorzy Sceny Polskiej i „Bajki”, oraz nauczyciele z szkół, których dzieci w danym obwodzie nie brały udziału. Do finału, 3 kwietnia w Cz. Cieszynie zakwalifikowało się 60 dzieci w pięciu kategoriach.

POWITANIE WIOSNY – Tradycyjna impreza Miejscowego Koła odbyła się 23 marca w skrzeczońskim Domu PZKO. Była dedykowana członkiniom MK. Wśród gości był przedstawiciel zarządu ZŚM, J. Wierzgoń, oraz przedstawicielki MK w Boguminie, które zasilają swymi głosami skrzeczoński chór mieszany „Hasło”. W programie artystycznym wystąpili uczniowie PSP z Bogumina i Lutyni Dolnej. Paniom złożono życzenia z okazji Dnia Kobiet i podziękowanie za aktywną działalność w PZKO. Głównym punktem programu był występ mieszanego śpiewaczego zespołu „Rychwałdzianie” z MK PZKO w Rychwałdzie, który pod kierownictwem i przy akompaniamencie inż. Władysława Ruska zaprezentował bogaty repertuar pieśni, począwszy od Chopina i Moniuszki, poprzez pieśni ludowe i kresowe. Koncert prowadziła p. Ewa Hrnčíř, nauczycielka Polskiego Gimnazjum, filii w Karwinie.

TEATR AMATORSKI W OLBRACHCICACH – wznowił działalność. Nowy zespół młodych członków Miejscowego Koła pod kierownictwem doświadczonego reżysera Karola Miczki wywyczył trzy jednoaktówki: „Chrapanie z rozkazu”- M. Chrzanowskiego, „ Ten trzeci”- J. Wasylkowskiego i „Jeden z nas musi się ożenić”- E. Labicha i wystawił pod wspólnym tytułem wziętym z tej ostatniej, 23 marca na scenie olbrachcickiego Domu PZKO. Licznie zgromadzona widownia, co jest regułą, gdy występują „swoi aktorzy”, bardzo dobrze się bawiła. Reżyser i aktorzy chcą wznowioną działalność kontynuować.

ZEBRANIE ZG PZKO – odbyło się 26.3. Kontrola uchwał z lutowego zebrania 2 – 2/96 dotyczyła jeszcze zebrań sprawozdawczych, sprawozdań delegatów ZG i prezesów MK. To zadanie trwa. Na tym zebraniu omawiano stan aktualny i perspektywę zespołów PZKO. Materiał został przygotowany przez p. Halinę Kraina, członka zarządu ZŚM, jednak nie pełny. Uzupełnili go J. Wierzgoń i B. Suchanek. W dyskusji omawiano sprawy znane, jednak w aktualnej sytuacji ekonomicznej trudne do rozwiązania: brak fachowców, bo nie ma ich z czego płacić, a o fundusze które są, trwają spory przy ich podziale. Na tej podstawie podjęto uchwałę 1 – 3/96, w której polecono Biuru ZG zorganizować spotkanie z dyrektorami szkół oraz PCP w sprawie zaktywizowania PSP i średnich do pracy w zespołach. Polecono również Biuru ZG zorganizować spotkanie dotychczasowych uczestników kursów dyrygenckich i choreograficznych w celu zaangażowania ich do pracy w zespołach. W dalszym ciągu zebrania omawiano program rekrutacji nowych członków PZKO spośród absolwentów podstawówek. W uchwale 2 – 3/96 polecono członkom ZG, rad obwodowych i prezesom MK, przeprowadzić w szkołach pogadanki na temat PZKO, jego działalności i posłannictwa. ZG zaakceptował odznaczenia członkiniom z Sekcji Kobiet: Monice Zahradnik – Zasłużony dla Związku I stopnia – Złoto z Wpisem do Złotej Księgi PZKO, Eli Sekuła – Zasłużony dla Związku II stopnia – Srebro. Poza tym, Karolowi Fójcikowi prezesowi MK w Rzece – Złota Odznaka za Zasługi.

PRZEGLĄD MAŁYCH ZESPOŁÓW WOKALNYCH – zorganizowało 30. 3. Zrzeszenie Śpiewaczo – Muzyczne ZG i Miejscowe Koło w swoim Domu PZKO w Olbrachcicach. Imprezę przygotował Henryk Sumera. Niestety, tylko cztery zespoły wzięły udział w tym spotkaniu: „Anki”- niezwykle ostatnio popularny zespół dziewczęcy z PSP w Błędowicach pod kierownictwem nauczycielki p. Lidii Pawlas, „Gama” – męski oktet MK PZKO z Suchej Górnej, kierowany przez p. Eryka Paździore, zespół z czterdziestotrzyletnią tradycją, następnie zespół śpiewaczy „Allegro” z MK PZKO w Stonawie, który tworzą młode pary małżeńskie, kierowany przez p. Martę Orszulik, oraz „Amici Cantionis Antique”, czyli Kompania Osób Prywatnych pod kierownictwem p. Leszka Kaliny. Różnorodny charakter zespołów i ich repertuaru był ciekawą i oryginalną wokalną – muzyczną konfrontacją. Przegląd małych zespołów wokalnych wzbogaciła grupa teatru amatorskiego Miejscowego Koła PZKO, wystawiając jednoaktówkę p.n. „Jeden z nas musi się ożenić”.

KWIECIEŃ 1996

WYSTAWA WRÓCIŁA – Ekspozycja w Bielsku – Białej, Krakowie, Ostrawie, Pradze i Bratysławie wystawa naszych zaolziańskich twórców, wróciła na Zaolzie. W sali wystaw Josefa Mánesa w karwińskim Domu Kultury, odbył się 3.4. wernisaż tej ekspozycji p.n. „Polscy artyści na Zaolziu 1945 – 1995”. W otwarciu wzięli udział : konsul Piotr Szware, przedstawiciele władz Karwiny, artyści plastycy i twórcy wystawy, oraz przedstawiciele Miejscowych Kół i ZG PZKO. Pomysłodawcom i organizatorom – dyrektorowi Muzeum Okręgowego w Bielsku – Białej, Jerzemu Polakowi i faktycznej realizatorce, komisarzowi wystawy Iwonie Purzyckiej, w dowód uznania i wysiłek włożony w organizację przedsięwzięcia, prezes Zarządu Głównego PZKO, wręczył Złote Odznaki PZKO Za Zasługi. W programie kulturalnym wystąpili uczniowie Polskiego Gimnazjum w Cz. Cieszynie i Karwinie.

FINAL KONKURSU RECYTACJI – odbył się 3.4. w PSP w Cz. Cieszynie, przy współudziale organizacyjnym Sekcji Kultury Teatralnej ZG PZKO. W recytatorskich zmaganiach przedstawiło się 60 uczestników, w pięciu kategoriach: I – przedszkola, II – klasy 1,2, III – klasy 3,4, IV – klasy 5,6, V – klasy 7,8. Komisję oceniającą tworzyli wyłącznie aktorzy Sceny Polskiej. Warto dodać, że zespół SP włączył się do tej imprezy gremialnie, kosztem regularnej próby przed kolejną premierą. Poziom konkursu, w/g oceniających, był bardzo wysoki i wyrównany. Nagrody książkowe dla trzech najlepszych recytatorów w każdej kategorii ufundowali: konsul generalny w Ostrawie i „Wspólnota Polska”, koszty organizacyjne pokryło Biuro ZG.

W MILIKOWIE – CENTRUM – amatorski teatr Miejscowego Koła PZKO po raz kolejny zagrał dla miejscowych i okolicznych widzów, którzy zgromadzili się w Domu PZKO, w niedzielę wielkanocną, 7 kwietnia. Tym razem była to sztuka Władysława Młynka p.t. „U nas dóma”, w reżyserii nauczycielki Haliny Waclawik. Sztuka traktująca o naszej szarej codzienności z dowcipnymi dialogami, podanymi mieszaniną gwary, języka polskiego i czeskiego, czyli „po naszymu”, rozbawiła publiczność wywołując salwy śmiechu. Młody, amatorski zespół teatralny dba o swojego widza – odgrał sztukę brawurowo.

TEATR MK PZKO Z WĘDRYNI – wystawił 13.i 14.4. na deskach scenicznych w „Czytelni” kolejną premierę. Tym razem reżyser Janusz Ondraszek i aktorzy, członkowie MK PZKO, zaskoczyli widzów melodramatem gdzieś z początku 20. wieku, p.t. „Kadisa”. Sztuka niezbyt ambitna, ale publiczność, jak zwykle, bawiła się dobrze, oceniając profesjonalną grę swoich aktorów.

„PRZEŁĘCZ” – chór mieszany MK PZKO z Mostów k. Jabłonkowa koncertował w Warszawie. W kościele pod wezwaniem Św. Krzyża na Krakowskim Przedmieściu, wystąpił 14.4. podczas nabożeństw z „Mszą Wielkanocną” karwińskiego rodaka Stanisława Boguni. „Mszę Wielkanocną” mają w swoim repertuarze i inne zaolziańskie chóry, n.p. „Melodia” i „Dźwięk”. Koncert „Przełęcz” spotkał się z dużym uznaniem zgromadzonych wiernych i znawców muzyki sakralnej. Partie solowe śpiewali Elwira Zwyrtek (sopran) i Władysław Czepiec (tenor), na skrzypcach grała Krystyna Szotkowska, dyrygowała Halina Niedoba. Występ pomogło zorganizować Stowarzyszenie „Wspólnota Polska” z Warszawy.

„POWITANIE WIOSNY” – tradycyjna impreza Miejscowego Koła PZKO w Piotrowicach odbyła się 14.4. , gromadząc około 60 członków i sympatyków Koła. Program kulturalny wykonał chór „Piotrowice – Markłowice” pod kierownictwem p. Jadwigi Karolczyk, bracia Tomasz i Roman Michalscy wykonali na fortepianie utwory Zdenka Fibicha i Ludwika van Bethovena, wiersze recytowała Barbara Sztuła. W trakcie spotkania ośmiu członków Koła zostało odznaczonych brązowymi, srebrnymi i złotymi odznakami PZKO.

„BAJKA” W NOWYM – Adaptację książki Rudyarda Kiplinga „Księga dżungli”, w reżyserii Juliana Kilara, wystawił Teatrzyk Lalek „Bajka” 22.4. po raz pierwszy we własnej, nowej sali (salce) widowiskowej na poddaszu budynku Biura Zarządu Głównego PZKO, przy ulicy Strzelniczej w Czeskim Cieszynie. Trwające od grudnia ub. roku roboty budowlane, prowadzone przez firmę inż. arch.K. Mrózka, dokończono w szbkim tempie pod koniec marca. Wsparcie finansowe na ten cel otrzymało Biuro ZG od Stow. „Wspólnota Polska” z Warszawy. W uroczystym otwarciu salki

widowiskowej na 70 widzów i pomieszczeń zaplecza, wzięło udział wielu gości: konsul generalny RP w Ostrawie Bernard Błaszczyk, przedstawicielka Ministerstwa Kultury i Sztuki RP Bożena Chmylak, członek Rady Krajowej „Wspólnoty Polskiej” Krystyna Gąsowska, przedstawiciele władz miejskich, organizacji na czele z PZKO, oraz przyjaciele i sympatycy „Bajki”. Podczas otwarcia, kierowniczka TL „Bajka”, Pawełka Niedoba wysoko oceniła i podziękowała za pomoc finansową „Wspólnocie Polskiej”, oraz za sprawną organizację przedsięwzięcia dyrektorowi Biura i prezesowi Zarządu Głównego. Następnego dnia odbyła się pierwsza premiera w nowej sali, 168. w 48 – letniej historii TL „Bajka”. Przedstawienie „O tym, jak Zuzanka poszła w kumy do utopców”, napisaną przez Władysława Sikorę na motywy opowiadania Gustawa Morcinka, wyreżyserował Karol Suszka. W przedpołudniowym spektaklu wzięły udział dzieci sibickiej PSP.

ZEBRANIE ZG PZKO – odbyło się 23.4. i poświęcone było dalszej współpracy PZKO ze Stowarzyszeniem „Wspólnota Polska” w Warszawie i jego Oddziałami terenowymi w Polsce. Zarząd Główny wysoko ocenił pomoc moralną i finansową „Wspólnoty” dla PZKO ogólnie, i dla zespołów w szczególności. Ostatnio miała miejsce znacząca pomoc finansowa dla MK w Olbrachcicach na dokończenie budowy Domu PZKO, oraz na wybudowanie pomieszczeń i salki widowiskowej dla Teatru Lalek „Bajka” w budynku ZG. Przewidziana jest pomoc przy adaptacji „Dziupli” w budynku PZKO dla celów młodzieży szkół średnich, pomoc dla zespołów śpiewaczych i tanecznych. „Wspólnota” zamierza pokrywać koszty występów czołowych polskich artystów na Zaolziu. ZG będzie kontynuować współpracę z Oddziałami „Wspólnoty” w Toruniu, Katowicach, Bielsku – Białej, oraz z Towarzystwami Regionalnymi w Opolu, Tarnowskich Górach i Toruniu. Na wniosek Władysława Młynka ustalono, że ZG będzie zabiegać we „Wspólnocie”, by Oddział z Bielska – Białej został przeniesiony do Cieszyna. Po zebraniu członkowie ZG wzięli udział w przedstawieniu „Bajki” w nowej salce widowiskowej.

O WSPÓŁPRACY POLONII EUROPEJSKIEJ – obradowali w Pułtusk, w dniach 27 – 29.4, przedstawiciele organizacji polonijnych na II. Zjeździe Europejskiej Rady Wspólnot Polonijnych. PZKO reprezentowali prezes ZG Jerzy Czap i Janusz Branny, jednocześnie reprezentujący Macierz Szkolną w RC. Zjazd powołał biuro ERWP w Warszawie, które będzie pośredniczyć w kontaktach z organizacjami polskimi i polonijnymi Eurpy Wschodniej i Środkowej. Natomiast biuro w Brukseli będzie promować sprawy polskie i polonijne na szczeblu europejskim. Przedstawiciele PZKO brali aktywny udział w obradach. Na zakończenie Zjazd wydał Deklarację o celach i zamierzeniach ERWP.

KONCERT „OLZY” – Przed wyjazdem do Stanów Zjednoczonych ZPiT „Olza” zaprezentował się zaolziańskiej publiczności 28.4. w Teatrze w Cz. Cieszynie. W wiosennym koncercie zespół przedstawił tańce i pieśni z koncertu jubileuszowego (40 – lecia) z przed dwóch lat, dodając do tego nowe opracowania choreograficzne i muzyczne tańców żywieckich. Program opracowali Danuta i Otto Jaworkowie. Koncert był okazją, by podziękować sponsorom, którzy pomogli zgromadzić kwotę w wysokości 1,1 mil. koron potrzebną na zapłacenie kosztów podróży. A byli to: przedsiębiorcy polscy i czescy, koła PZKO, urzędy gminne i miejskie, prywatne osoby. „Olzianie odnieśli sukces, pełna sala czeskokieszyńskiego Teatru nagrodziła zespół aplauzem i życzeniami, by dobrze reprezentował Zaolzie w dalekiej Ameryce.

AUKCJĘ swoich obrazów ogłosili i zorganizowali członkowie Sekcji Plastycznej przy ZG 29.4. w auli Polskiego Gimnazjum w Czeskim Cieszynie. Celem było zgromadzenie funduszy na wydanie katalogu nieżyjącego już artysty, Gustawa Fierli, wykładowcy i wybitnego twórcy, którego 100 –lecie urodzin przypada w tym roku 18 lipca. Niestety, aukcja nie miała spodziewanego efektu finansowego.

„TALINKI” – Konkurs teatrzyków dziecięcych z udziałem 7 zespołów odbył się 30 kwietnia w Teatrze czeskokocieszyńskim. Sytuacja poniekąd na wstępie się skomplikowała, bowiem aktorzy Sceny Polskiej, którzy mieli zasiadać w komisji oceniającej, niespodziewanie wyjechali na występ do Polski. Było trzeba awaryjnie kompletować jury konkursowe. Do p. Adama Radosza z Mysłowickiego Centrum Kultury, prezesa jury, dołączyli p. Ewa Barsony, oraz panowie Marek Michałek i Bogdan Prymus. W konfrontacji wzięły udział zespoły: „Przygoda” z PSP w Suchej Górnej, „Drops” i „Dropsik” z MK PZKO Olbrachcice, „Gapa” z MK Niebory, „Teatr poezji” z PSP e Jabłonkowie, „ Zespół małych form teatralnych” z PSP w Karwinie – Frysztacie i „TK-5” z PSP Trzyniec – Taras. Organizatorem „Talinek” była Sekcja Kultury Teatralnej ZG PZKO. Laureatami I nagrody zostały „Drops” i „Dropsik” z Olbrachcic, kierowane przez Jadwigę Czap, oraz „TK-5” z PSP Trzyńca – Tarasu, kierowany przez p. nauczycielkę Halinę Kowalczyk. W nagrodę za zwycięstwo, „Drops” i „TK-5” wzięły udział w krośnieńskim „Turnieju Uśmiechu”, natomiast „Dropsik” w Wojewódzkich Konfrontacjach o Uśmiech Dziecka w Mysłowicach. Najlepsi aktorzy „Talinek” otrzymali nagrody indywidualne i dyplomy. Specjalny dyplom za spektakl o tematyce ekologicznej, wręczono zespołowi z PSP w Jabłonkowie, a zespołowi z Frysztatu – wyróżnienie. Wyjazdy zespołów do Polski finansowały Oddziały „Wspólnoty Polskiej” w Rzeszowie i Katowicach.

MAJ 1996

„MAJ NAD OLZĄ” – Sekcja Folklorystyczna ZG PZKO, karwińska Rada Obwodowa PZKO, oraz Państwowe Uzdrowisko w Darkowie, zainaugurowały 1 maja nową imprezę, spotkania z muzyką i folklorem w Parku Zdrojowym w Karwinie – Darkowie. Nie jest to impreza jednorazowa, ale cykl spotkań w czasie majowych niedziel maja. W tym roku odbyło się sześć pokazów folklorystycznych prezentowanych przez zespoły z regionu i z Polski. Na inauguracyjnym koncercie zgromadzili się licznie mieszkańcy Karwiny i kuracjusze. W imieniu uzdrowiska przywitał ich ordynator dr Bogdan Skwarło, oraz prezes ZG PZKO. Gościem nadzwyczajnym, z Warszawy, był prof. Andrzej Stelmachowski, prezes Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”. Ponad godzinę trwający program zaprezentowały zespoły MK PZKO z Orłowej – Lutyni „Skotnica” i „Skotniczka”, kierowane przez p. Odonię Charvat, potem swoje wysokie umiejętności taneczne przedstawił ZPiT „Olza”- zespół Zarządu Głównego PZKO. W dalszych koncertach majowych niedziel w Darkowie występowały zespoły: „Vonička” z Hawierzowa, „ Slezan” z Cz. Cieszyna, „Odra” z Ostrawy, „Łączka” i „Bystrzyca” z Bystrzycy, „Olšina” z Rychwałdu i „Silesia” z Opoli. Imprezą towarzyszącą koncertom była wystawa rzeźby i malarstwa członków Klubu Twórców Ludowych, działających w Sekcji Folklorystycznej. Imprezę wspierał finansowo Urząd Miejski w Karwinie, patronat nad wystawą objął burmistrz Lubomír Kuzník. Organizatorzy zamierzają stworzyć tradycję „Maja nad Olzą” w Darkowie i w następnych latach.

WIZYTA Z WARSZAWY – Z dwudniową roboczą wizytą przebywał na Zaolziu w dniach 1 i 2 maja, prezes „ Wspólnoty Polskiej” A. Stelmachowski. Najpierw w towarzystwie prezesa s.a.Dom Polski J. Toboły zwiedził hotel Piast, następnie niedawno oddane do użytku pomieszczenia dla TL „Bajka”, budowane za pieniądze „Wspólnoty”. Po południu obejrzał występy pezetkaowskich zespołów, „Olzy”, „Skotniczki” i „Skotnicy” na inauguracji „Maja nad Olzą” w Darkowie. Drugiego dnia Profesor wziął udział w uroczystym posiedzeniu zarządu Polsko – Czeskiego Centrum Kultury i Nauki, powstałego przy Domu Polskim w Ostrawie, a którego Profesor razem z byłym czeskim posłem Danielem Kroupou, jest honorowym prezesem. Na koniec uczestniczył w koktailu wydanym przez konsula generalnego RP w Ostrawie Bernarda Błaszczyka, z okazji święta narodowego Polski, 205. rocznicy Konstytucji 3 Maja.

W KLUBIE PZKO – w Czeskim Cieszynie, Miejscowe Koło Centrum, jak co roku, zorganizowało 1 maja wystawę robót ręcznych i obrazów. Ceremonię otwarcia upiększył swoim występem czeskokieszyński zespół przedszkolaków „Cieszynianka”.

„DROPS” – z Miejscowego Koła PZKO w Olbrachcicach obchodził swój spóźniony jubileusz 10 – lecia w jedenaste urodziny, w Domu PZKO, 4 maja, ze swym młodszym bratem „Dropsikiem”, który tworzą starsi przedszkolacy. W sumie ponad 20 dzieci bawi się w teatr, recytuje, śpiewa. Olbrachcickiej publiczności zaprezentował „Drops” wiersze czeskokieszyńskiej poetki Marii Chraścina, i nagrodzone na tegorocznych „Talinkach” przedstawienie Jana Brzechwy „Pan Drops i jego trupa”, które zaprezentowane publiczności przed jedenastu laty dało nazwę teatrykowi. „Dropsik” wystąpił w przedstawieniu „Podwórko”, w którym tekst do muzyki Bedřicha Smetany napisała Jadwiga Czap, kierowniczką obu zespołów.

„ZGODA” W TORUNIU – W dniach 10 – 13 maja, na zaproszenie Toruńskiego Towarzystwa Kulturalnego i Oddziału Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” w Toruniu, przebywał tam nieborowski chór „Zgoda” zrzeszający śpiewaków z Nieborów, Trzyńca – Podlesia i Kanady. Swoje umiejętności chóralne zespół przedstawił na zamku w Golubiu – Dobrzyniu, W Miejsko – Gminnym Ośrodku w Kowalowie, oraz w amfiteatrze Muzeum Etnograficznego w Toruniu. Pezetkaowcy zwiedzili miasto, skansen, zamek w Golubiu – Dobrzyniu i dworek w Szafarach, gdzie w latach 1824 – 1825 spędzał wykacje młody Fryderyk Chopin. Pożegnalne spotkanie przebiegło w serdecznej atmosferze. Obecni byli prezesi: TTK – Piotr Petrykowski, „Wspólnoty” – prof. Sławomir Kalembka, sekretarz obu tych organizacji, Jan Wojciechowski, p. Wanda Kowalik – dyrektor Wydziału Kultury Urzędu Wojewódzkiego. Gospodarzom i organizatorom pobytu „Zgody” wyrażono podziękowanie i wdzięczność.

KONSUL GENERALNY RP – p. Bernard Błaszczyk, oraz konsul Piotr Szwarz byli gośćmi Zarządu Głównego 14.5. w salce hotelu Piast. Poinformowano pp.konsulów o sytuacji w Związku, planach na przyszłość. Mówiono o problematyce pokoleniowej, o malejącej aktywności młodych w strukturach PZKO, ale także o podziałach w polskim społeczeństwie Zaolzia. „ Ważniejsze od podziałów – powiedział konsul generalny – jest to, co powinno nas jednoczyć: troska o utrzymanie polskości, patriotyzm, więzi z Macierzą...”. Padają czasem słowa o reformie Rady Polaków i zmianie jej formuły. A przecież w dużej mierze za to odpowiada wasz Związek – to przecież członkowie PZKO są delegatami na sejmiki i Kongres Polaków. Przegrywacie sami ze sobą” – powiedział konsul P. Szwarz. I miał rację, chociaż – niepełną.

„OSZELDÓWKA” w Nieborach – w tym roku odbyła się w niedzielę, 19 maja w Domu PZKO i przylegającym do niego ogrodzie. Imprezę zagała i cały program prowadziła pani Halina Kowalczyk, wspominając na wstępie patrona, Pawła Oszelę, nieborowskiego rodaka i jego historię. W programie wystąpili przedszkolacy i uczniowie PSP w Nieborach, zespół dziecięcy „Gapa” MK PZKO, chóry ze Stonawy: mieszany i rodzinny „Allegro”, chór „Ropica – Godulan”, chór „Zgoda”, Zespół Folklorystyczny MK PZKO z Bystrzycy, kwartet folklorystyczny „Silesia” z Opola, na zakończenie Klub Młodych MK w Nieborach z tańcami towarzyskimi. W ramach imprezy zorganizowano wystawę obrazów Rudolfa Kobieli, członka Sekcji Plastycznej ZG PZKO. „Oszeldówkę” odwiedzają tradycyjnie goście z całego naszego regionu, w tym roku byli liczni z Polski, z Opola i woj. opolskiego: Tadeusz Soroczyński, dyrektor Wydziału Kultury i Sportu Urzędu Wojewódzkiego w Opolu, wiceburmistrz Gogolina Joachim Wojtala, wójt gminy Tarnów Opolski Bronisław Pietruszka. Goście z Opola przybyli w celu nawiązania kontaktów współpracy z Kołami PZKO dla swoich gmin. Z naszych to byli przedstawiciele ZG i ZŚM, Obwodu Trzynieckiego PZKO, okolicznych Kół. Tradycyjnymi gośćmi byli Jadwiga i Władysław Oszeldowie z Cieszyna. Pan Władysław, nestor polskich dziennikarzy, właśnie skończył (18.5.), 89 lat. Z tej okazji otrzymał wiele gratulacji i życzeń. Imprezę zakończono późnym wieczorem zabawą młodzieżową.

DZIEŃ MATKI – obchodziły we frysztackim Domu PZKO dwa karwińskie Koła. 24.5. MK z Karwiny – Henryka, liczące 60 członków a mające swoją siedzibę we Frysztacie (dzięki zrozumieniu tamtejszych pezetkaowców), zebrało się niemal w komplecie - przybyło 50 osób. Program artystyczny wykonały dzieci z przedszkola w Karwinie – Granicach, pod kierownictwem pań nauczycielek : Marii Koniecznej i Marii Běhanowej. Dzieci odegrały bajkę „Kopciuszek”, oraz zaprezentowały się w programie słowno – muzycznym „Wszystko dla Mamy”. Potem śpiewano przy akompaniamencie fortepianowym dr Józefa Wierzgonia, a wieczorem gawędzono przy ognisku w ogrodzie. Natomiast 26.5., na obchody Dnia Matki we frysztackim Miejscowym Kole PZKO przybyło ponad 100 uczestników – członków MK i rodziców uczniów miejscowego przedszkola i szkoły. Najpierw dzieci przedszkola pod kierunkiem dyrektorki, p. Elżbiety Gałuszkowej wykonały piękny i wzruszający program, następnie Zespół Małych Form Teatralnych miejscowej PSP przedstawił 40 minutowe widowisko słowno – muzyczne p.t. „Trzeba ratować wiosnę”, za które na „Talinkach” otrzymał wyróżnienie. Widowisko przygotowały reżysersko i muzycznie panie nauczycielki Ewa Hładikowa i Ewa Błanik. Przy okazji podobnych imprez jest możliwość bliższej współpracy przedszkoli i szkół z Kołami PZKO.

KONCERT DWU HARF – W ostatnią majową niedzielę (26.5.), w czeskokocieszyńskim Teatrze koncertował chór „Harfa” Miejscowego Koła PZKO Centrum, pod kierownictwem prof. Alojzego Kopoczka. Pierwszą część koncertu, w którym chór wykazał wysokie umiejętności, wypełniły utwory muzyki dawnej kompozytorów Wacława z Szamotuł i Mikołaja Gomółki, następnie W. A. Mozarta, aż po muzykę współczesną Józefa Świdra. Druga część koncertu była niezwykle, rzadko w naszym środowisku spotykana. Wystąpiła bowiem w solowym koncercie w grze na hrafie, wspaniała artystka, pani Ewa Jaślar – Walicka. Solistka z wielką wirtuozerią wykonała szereg utworów specjalnie skomponowanych na harfę, wproeadzając jednocześnie pięknym i dowcipnym słowem słuchaczy w tajniki gry na tym instrumencie.

SEKCJA SPORTU I TURYSTYKI ZG PZKO – była 30 maja współorganizatorem, razem z PSP w Karwinie – Frysztaście, XIV Igrzysk Lekkoatletycznych polskich szkół podstawowych. Na stadionie lekkoatletycznym w Trzyńcu, przy pięknej pogodzie, zmierzyły swoje siły około 550 dziewcząt i chłopców z 27 zaolziańskich szkół. Pomagało Towarzystwo Nauczycieli Polskich, Macierz Szkolna. Spikerem zawodów był niezrównany p. Marek Siderek. Gościem honorowym był konsul Piotr Szwarz. Absolutnym zwycięzcą zespołowym wśród szkół pełnych została PSP z Trzyńca – Tarasu. Wśród szkół małoklasowych – Bukowiec.

ZEBRANIE ZG PZKO – odbyło się 28. 5. Wiodącym tematem obrad był Plan działalności PZKO w jubileuszowym roku 1957. Pisemne materiały zostały przekazane do Urzędu Rady Ministrów RC i do Komisji Senackiej w Warszawie. Temin Festiwalu PZKO-7, lub 14 czerwca, według dogodności warunków – w Karwinie. Propozycja zostanie przedstawiona na najbliższym Konwencie prezesów. Uchwała 2 – 5/96 poleca włączyć do ogólnego programu uroczystości roku jubileuszowego: Bal Gorolski w Mostach k/J – styczeń 1997, Uroczysty Konwent Prezesów – marzec 1997, Koncert Zespołów Śpiewaczych z okazji 70 – lecia zorganizować w Karwinie, Festiwal zespołów dziecięcych zorganizować w Orłowej – z wyprzedzeniem zawiadomić o tym szkoły. Dyrektor Biura dostał polecenie pisemnego zamówienia obiektów Hali Sportowej w Karwinie.

Informacji dotyczących wyjazdu ZPiT „Olza” do USA udzielił jej kierownik organizacyjny inż. Marcin Filipczyk. Dyrektor Biura wyjaśnił, że na koncie „Olzy” w Banku Inwestycyjnym są tylko te środki, które sobie zespół wygospodarował. Wszystkich środków jeszcze nie ma. Kierownictwo „Olzy” co tydzień konsultuje z dyrektorem Biura ZG w sprawach organizacyjnych i finansowych. W dalszym ciągu zebrania Bogusław Raszka zrezygnował z członkostwa w Prezydium ZG. W myśl postanowienia Statutu PZKO, Zarząd Główny zatwierdził na r.1996 Prezydium w składzie: J. Czap, H. Gawlas, Wł. Młynek, J. Taraba, Jan Czudek.

Propozycje na temat rekrutacji nowych członków PZKO wśród uczniów PSP przedstawił Wł. Drong. Ponieważ w tym roku nie ma absolwentów – ośmioklasiści przechodzą dalej, do klasy dziewiątej, trzeba rekrutację zapewnić w tym i przyszłym roku. Członkowie ZG powinni wziąć w tym aktywny udział, razem z prezesami Miejscowych Kół i przy ścisłej współpracy z dyrekcjami szkół, jak jest to proponowane w dokumencie, który członkowie ZG otrzymali.

Poza tym dyrektor Biura przedstawił pisemnie finansowy projekt wydawnictwa „Encyklopedia 50 lat PZKO”, program sierpniowego Szkolenia Polaków ze Wschodu, oraz projekt realizacji Festynu Górskiego 13 lipca b.r. w Koszarzyskach. Na zakończenie ZG uchwalił delegacje członków na najbliższe imprezy.

PEZETKAOWCY W KONSULACIE – Przedstawiciele większości Kół PZKO przyjęli zaproszenie Bernarda Błaszczyka, konsula generalnego RP w Ostrawie na spotkanie 30 maja. Nie przybyli wprawdzie wszyscy, ale znacząca większość była obecna. Konsul generalny wyraził uznanie dla ofiarnego zaangażowania zebranych w krzewieniu polskości. Prezesi mieli okazję poznać skład osobowy konsulatu i zakres działalności placówki. Prezes ZG Jerzy Czap dziękując za zaproszenie wyraził nadzieję, że spotkanie przyniesie wiele pożytku każdej ze stron. Spotkanie przebiegało nie tylko na rozmowach, ale także na wspólnym śpiewaniu śląskich pieśni. Pozowano też do wspólnej fotografii.

CZERWIEC 1996

„BALLADA O STAREJ KARWINIE”.....mieście, którego już nie ma...- pod tym tytułem Klub Prpозycji czeskocieszyńskiego MK PZKO Centrum, a właściwie jego kierownik, Władysław Kristen, zorganizował 1.6. w hotelu Piast , spotkanie wspomnieniowe o górniczej Karwinie. Miasto zginęło z powierzchni ziemi na skutek szkód górniczych, spowodowanych gwałtowną eksploatacją zalegających pod nim złóż węgla. Bała prezentowana także wystawa fotografii starej Karwiny, pochodzących głównie ze zbiorów Józefa Chmiela. W nostalgicznym nastroju opowieści i śpiewów przypomniano sobie jeszcze niezbyt odległe dzieje miasta, które tętniło polskim życiem narodowym, posiadało polskie szkoły, świetne chóry i zespoły, prężne organizacje i dom stowarzyszeń „Praca”.

„OLZA” – wystąpiła na inauguracji Dni Kultury Polskiej w Kromierzyżu, organizowane przez Ministerstwa Kultury RP i RC, ambasadę RP w Pradze i konsulat generalny w Ostrawie. Byli obecni najwyżsi przedstawiciele tych instytucji. „Olza” zaprezentowała tańce cieszyńskie, dodając imprezie zaolziańskiego kolorytu.

WYSTAWA INDYWIDUALNA – W świetlicy Miejscowego Koła PZKO w Orłowej – Mieście została otwarta 8.6. wystawa prac znanej malarki, plastyczki, p. Alicji Bartulcowej z Orłowej. Wielokrotnie brała udział w wystawach zbiorowych i indywidualnych, prezentując zazwyczaj obrazy i grafiki. Tym razem, w czasie dwu dni, 8 i 9.6. , można było obejrzeć wszystkie gatunki jej twórczości – obrazy, grafiki, płaskorzeźby w drewnie, tkaniny artystyczne, hafty i nawet pisanki wielkanocne. Z malarstwa pokazała obrazy wcześniejsze, ale i te najnowsze. Do najciekawszych należą jej portrety i kwiaty. Orłowska wystawa pokazała ogromną wszechstronność, pracowitość i skromność autorki, od urodzenia związanej z Orłową.

„GODULAN” 45 –LETNI – Koncert jubileuszowy zespołu odbył się 8.6. w Domu Kultury w Trzycieżu. W programie wystąpili: chór „Ropica – Godulan”, uczniowie PSP w Gnojniku, chór mieszany „Zgoda” z Nieborów. Pomimo letnich obowiązków w ogródkach i na polu, jak to na wsi, wypełniona po brzegi widzami sala gorąco oklaskiwała występ jubilata i jego gości. Chór przeżywał w ciągu 45 lat swojej działalności wzloty i upadki. W 1993 r. , po sześcioletniej przerwie wznowił działalność, a dla lepszego wzajemnego wsparcia połączył się w 1994 r. z chórem z Ropicy pod wspólną nazwą „Ropica – Godulan”. Chórem kieruje p. Władysław Cieślak. Zasłużonym chórzystom, Polski Związek Chórów i Orkiestr w Warszawie przyznał wysokie odznaczenia śpiewacze i dyplomy, które wręczali przedstawiciele ZŚM J. Hławiczka, J. Wierzgoń, L. Kalina, W imieniu ZG PZKO gratulacje i życzenia składał prezes J. Czap.

TEATRZYKI „DROPS” i „TK-5”, zwycięzcy „Talinek”, dobrze reprezentowały Zaolzie w dniach 14 – 16.6. w Krośnie, na Międzynarodowym Turnieju Teatrów Dziecięcych „ O Puchar Uśmiechu”. Wzięło w nim udział 13 zespołów z Polski, Litwy, Ukrainy i Zaolzia. Wszystkie zespoły zaprezentowały się w barwnym korowodzie mieszkańców miasta. Następnie w Domu Kultury odbywały się występy konkursowe, gdzie nasze teatryki zostały ocenione bardzo dobrze, zdobywając nagrody: „Gęsie pióro” – nagrodę za krzewienie kultury języka polskiego, obie kierowniczkami – Jadwiga Czap i Halina Kowalczyk, główną nagrodę – Berło króla Błystka – Halina Kowalczyk. Podczas pobytu w Krośnie były jeszcze imprezy towarzyszące, zwiedzanie okolic Krosna

i inne atrakcje. Wyjazd teatrzyków zorganizowała Sekcja Kultury Teatralnej ZG PZKO, ich pobyt finansował rzeszowski Oddział „Wspólnoty Polskiej”.

DOKUMENTALISTA – Najstarszy członek Klubu Twórców Ludowych przy Sekcji Folklorystycznej ZG PZKO, p. Karol Kaleta z Bystrzycy, obchodził 15 czerwca 90. urodziny. Był z zawodu i zamiłowania fotografikiem. Od 1926 roku posiadał własny atelier, w latach 50. - upaństwowiony. Zgromadził tysiące fotografii i setki klisz, którymi zdokumentował świat nadolziański, którego już nie ma, lub gruntownie się zmienił. Był bliskim współpracownikiem Karola Piegzy. Już w podeszłym wieku zaczął rzeźbić w drewnie, odtwarzając często na płaskorzeźbach obrazy z dawnych fotografii. Fotografie K. Kalety służyły jako ilustracje do różnych publikacji, m.in. do książki Pawła Hulki – Laskowskiego „Śląsk nad Olzą”, w latach powojennych były publikowane w Głosie Ludu, Zwrocie, Kalendarzu Śląskim.

KONWENT PREZESÓW – odbył się 18.6. w sali hotelu Piast. Obecnych było 46 przedstawicieli Miejscowych Kół. Prezes ZG i dyrektor Biura przedstawili działalność między Konwentami. Większe imprezy i wydarzenia są odnotowane w tej kronice. Głównym, omawianym tematem był program roku jubileuszowego, który przedstawiono w odniesieniu do imprez ogólnozwiązkowych i propozycji dla Miejscowych Kół. We wręczonych prezesom materiałach są zasady propagacji imprez i samego Festiwalu, zadania do końca bieżącego roku i przewidywany budżet obchodów 50 – lecia PZKO. Konwent podjął uchwałę, że Festiwal PZKO 1997, odbędzie się 7 czerwca w Karwinie i zobowiązał Zarząd Główny do przygotowania i zapewnienia odpowiedniego programu.

O przygotowaniach do Gorolskiego Święta i programie informował prezes MK PZKO w Jabłonkowie inż. Jan Ryłko. Program imprez PZKO do końca b.r. przedstawił prezes ZG. Rozdyskutowano się o terminach, bowiem niektóre proponowane przez Biuro ZG kolidują z już zaplanowanymi w Kołach i obwodach. Zalecono Biuru ZG terminy skoordynować i informować o tym MK. Przypomniano prezesom, by dokończyli aktualizację kartotek swoich Kół, porównując z kartoteką centralną. Przypomniano również o 100 – leciu urodzin wybitnego zaolziańskiego plastyka, prof. Gustawa Fierli i możliwości nabycia obrazów naszych plastyków, z celem zgromadzenia funduszy na wydanie katalogu artysty. Prezes MK ze Starego Miasta, inż. Jan Sikora, skrytykował niską obecność członków ZG i prezesów Miejscowych Kół na Konwencie. Na zakończenie gremium prezesów zaakceptowało odznaczenie związkowe Zasłużony dla Związku I stopnia – Złoto, dla p. Erwina Jonszty z Hawierzowa – Szumbarku.

ZEBRANIE ZG PZKO – odbyło się 25.6. Na wstępie przeprowadzono kontrolę realizacji uchwał z ostatniego zebrania. Zostały spełnione. Hala Sportowa w Karwinie zamówiona. Trwają rozmowy z kierownictwami „Mazowsza”i „Zespołu Artystycznego Wojska Polskiego”. Prezes ZG poinformował o Zjeździe przedstawicieli Domów Polskich i Polonijnych w Krakowie w dniach 21 – 24. 6. Za PZKO wzięli udział: J. Czap (za ZG), Stanisław Gawlik z Jabłonkowa, Tadeusz Szkucik z Lesznej Dolnej, Bronisława Pietrus z Błędowic, Gustaw Guńka z Olbrachcic. Celem spotkania była wymiana doświadczeń z różnych środowisk polonijnych. Delegacja PZKO informowała o idei i zasadach budowy naszych Domów, ich wykorzystaniu w działalności PZKO. W dalszym ciągu zebrania ZG, Władysław Młynek szczegółowo informował o przygotowaniach i programie Gorolskiego Święta, o zebraniu 1.7. organizatorów GŚ. Członkowie ZG zapewnią opiekę nad oficjalnymi gośćmi GŚ, dyrektor Biura zapewni fachowe nagłośnienie, które będzie realizowane przez firmę

z Ostrawy. Opłata za nagłośnienie będzie pokryta z budżetu Biura ZG. Następnie dyrektor Biura ZG informował o dalszych imprezach letnich i zabezpieczeniach organizacyjnych wyjazdów pezetkaowskich zespołów: CHNP do Białegostoku, szkolnego zespołu „Anki” z Błędowic na Wakacje Muzyczne do Torunia, „Olzy” do USA, zespołu „Suszan” do Rzeszowa, „Nowiny” i „Olzy” na Festiwal Kresowy do Mrągowa. Organizacja Festynu Górskiego w Koszarzyskach, warsztatów szkoleniowych dla przedstawicieli polskich organizacji z Litwy, Białorusi i Ukrainy, Ponadto zapewnienie pomocy organizacyjnej i medialnej dla MK w Gutach przy organizacji Dożynek. Polecono dyrektorowi Biura ZG zamówić kasetę propagacyjną o PZKO u St. Orszulika dla celów rekrutacji młodzieży. Powołano (uchw. 3 – 6/96) Komisję Odznaczeniową w związku z 50 – leciem PZKO. Ten temat był poruszany przez przedstawicieli ZG podczas wizyty w Ministerstwie Kultury i Sztuki 26.4. w Warszawie, do którego ustosunkowano się przychylnie.

70 – LECIE swych urodzin obchodził 25.6. Bogumił Swoboda, artysta malarz z Olbrachcic, niezwykle skromny człowiek, członek Sekcji Literacko Artystycznej przy ZG PZKO. Jego technika malarska to głównie akwarela, a ulubione motywy – las i kwiaty. B. Swoboda jest również kronikarzem, utrwalającym zarówno piórkami, jak pędzlem pejzaż Zaolzia, szczególnie Karwiny (tutaj się urodził), Jabłonkowa, Cierlicka, przed jego zatopieniem. Brał udział w wystawach zbiorowych, indywidualną miał jedną – w Olbrachcicach urządziło mu ją w latach siedemdziesiątych MK PZKO. Na życie zarabiał w dziale propagacyjnym na kopalni „Dukla” w Suchej Dolnej. Obecnie żyje ze skromnej emerytury. Obrazów dotychczas nie chciał sprzedawać.

LIPIEC 1996

„SKOTNICZKA” – zespół folklorystyczny MK PZKO z Orłowej - Lutyni, pod kierunkiem p. Odonii Charvat, przebywał pod koniec czerwca i na początku lipca na Warsztatach Artystycznych w Bydgoszczy razem z zespołami polskimi z Litwy, Białorusi i Ukrainy. Pod kierunkiem polskich choreografów nasza młodzież uczyła się tańców lubelskich i krakowskich. Oprócz zajęć warsztatowych zespół wraz z kapelą pod kierunkiem inż. J. Lugscha występowali w okolicznych miejscowościach, w audycjach radiowych, w bydgoskiej telewizji, propagując Zaolzie. Organizatorzy zafundowali zespołom ciekawe wycieczki do Gdyni, Biskupina i Gniezna. Na zakończenie pracowitego pobytu wszystkie zespoły wystąpiły w Pałacu Młodzieży w Bydgoszczy, na koncercie galowym, nazwanym „Polonia dla Polski”, odnosząc u publiczności duży sukces.

„WIANKI” – to nieodłączny element życia gródeckich pezetkaowców w działalności Koła. Po raz kolejny, tym razem 5 lipca, w Bełku, malowniczym zakolu Olzy, zgromadziło się około 300 uczestników, którzy w wieczornym nastroju tajemniczych misterii, z iluminacją ogni i świateł, obejrzeni rytuał puszczania wianków przez panny – rusalki i kąpiel amatorów zdobycia wianków. Potem do późnych godzin trwała zabawa przy dźwiękach orkiestry p.D. Bartnickiego, a panie z Klubu Kobiet uwijały się, by zaspokoić apetyty gości.

FESTYN NA GRANICY – Początek lata to nie tylko okres festynów szkolnych, ale także pezetkaowskich. Dla wielu naszych Kół jest to impreza tradycyjna. Jednym z największych festynów jest ten, organizowany od 1991 roku przez MK PZKO w

Wierzniowicach, Festyn Przyjaźni Czesko – Polskiej. W tym roku, 7 lipca zgromadził około 1100 uczestników z miejscowości po obu brzegach Olzy: z Lutyni Dolnej i Wierzniowic, Godowa, Gorzyc, Czyżowic, Łazisk. Przybyły z tych miejscowości także władze. Był też starosta powiatu karwińskiego inż. Jan Weber, przedstawiciele konsulatów: RP w Ostrawie i RC w Katowicach, oraz ZG PZKO. W programie artystycznym występowały zespoły z miejscowości uczestniczących w Festynie. W tym dniu otwarto granicę na moście na Olzie, którą można było przekraczać za okazaniem dowodu osobistego.

PLENER MALARSKI – Dom PKO w Gutach gościł w dniach 8 – 18 lipca artystów z Myszkowa, członków Klubu Plastyków Nieprofesjonalnych przy Miejskim Ośrodku Kultury w Myszkowie. Po dobrych doświadczeniach zespołu „Myszkowiaczy”, który miał tutaj zgrupowanie, również plastyków przyciągnął piękny krajobraz podbeskidzkiej miejscowości. Guckie Miejsce Koło PZKO, gdzie przed paroma laty organizowano dziecięce obozy przez całe wakacje, znane jest z solidnych usług a szczególnie wspaniałej kuchni, z której słyną panie z miejscowego Klubu Kobiet. Współpraca Miejskiego Koła PZKO z Myszkowem będzie miała swoją kontynuację – na guckich Dożynkach wystąpią dwa zespoły z Myszkowa.

FESTYN GÓRSKI zorganizowany przez Biuro ZG i współpracujące z nim Koła PZKO w Koszarzyskach, Milikowie – Centrum i Milikowie – Pasiakach, odbył się 13.7. w Ośrodku PZKO. Był próbą odnowienia tradycji Festynów Górskich. Przygotowano bardzo bogaty program sportowy i kulturalny, bowiem gościliśmy 100 osobowy zespół harcerski „Dzieci Płocka” i z sąsiedniego ośrodka „Kikula”, naszych, zaolziańskich harcerzy. Uczestniczyli również seniorzy harcerscy z Zaolzia i Skoczowa, oraz niewiele osób z całego regionu. Niestety, występujących było więcej niż widzów. Był to duży zawód dla organizatorów, pomimo włożonego dużego wysiłku i poniesionych kosztów.

100. ROCZNICĘ URODZIN Gustawa Fierli artysty malarza, długoletniego profesora rysunków w orłowskim Polskim Gimnazjum im. Juliusza Słowackiego, przypomnieliśmy sobie 18 lipca. Był zapalonym etnografem, badaczem kultury cieszyńskiej, zbieraczem muzealnym. Należał do założycieli Śląskiego Związku Literacko – Artystycznego, był działaczem Macierzy Szkolnej. W czasie wojny więziony w obozie koncentracyjnym. Po wojnie współzałożyciel Sekcji Literacko – Artystycznej PZKO i członek Sekcji Folklorystycznej. Prowadził Pion Plastyczny aż do swego zgonu w 1981 r. Na stulecie jego urodzin, aktualny Pion Plastyczny przy ZG PZKO zamierza wydać w tym roku katalog artysty. W dniu jego urodzin, w prywatnej galerii MAGAL (Mała Galeria) Władysława Ćmiela we Frysztacie, została otwarta wystawa obrazów Gustawa Fierli. Władysław Ćmiel jest członkiem Pionu Plastycznego SLA przy ZG PZKO. Wśród prezentowanych obrazów i szkiców G. Fierli jest także zapomniany, a odrestaurowany przez W. Ćmiela tryptyk „Żniwiarze”, który od r.1926, kiedy został namalowany, aż do likwidacji Domu „Praca” w Karwinie – Kopalnie, zdobił jego wnętrze. Wszystkie eksponowane obrazy były zaporzyczone ze zbiorów prywatnych.

ZEBRANIE ZG PZKO odbyło się 23.7. Jednym z tematów obrad było 50 – lecie Związku i przygotowania do jego obchodów. Redaktor przygotowywanej Encyklopedii PZKO Martyna Radłowska – Obrusnik poinformowała o stanie prac wydawnictwa, o formie wydania i o współpracy Kół w kwestii dostarczania materiałów. Z powiatu frydecko – misteckiego brakuje materiały od 13 Kół (z 40), z powiatu karwińskiego od

19 (z 52). Na podstawie ogólnej dyskusji ZG ustalił, że termin oddawania informacji z Kół kończy 31.8., a termin zamknięcia subskrypcji Encyklopedii – 30. 11.96. Ustalono posłać w najbliższym Biuletynie do Kół urgens w tej sprawie. Przedstawiony został także wstępny projekt finansowy wydawnictwa Encyklopedii 50 – lecia PZKO. Z ostatnich przygotowań i informacji na temat GŚ zapoznano się z listą gości oficjalnych i ustalono, że zatroszczą się o nich podczas GŚ : J. Czap, B. Suchanek, S. Kondziołka, W. Martynek, J. Wierzgoń i Halina Gawlas. Następnie omawiano program uroczystości wspomnieniowej, w niedzielę, 4.8. w Żywocicach. Ustalono, że ZG będą reprezentować dyrektor Biura dr B.Suchanek i dr S. Gawlik, którzy przygotowują okolicznościowe przemówienie.

W związku z powołaniem stałej Komisji Szkolnej, ZG zaproponował na członka Komisji za PZKO – Gustawa Walka, prezesa CHNP. W dalszym ciągu zebrania dyrektor Biura przedstawił wstępny plan przedsięwzięcia p.n. Centrum Techniczne Prasy Polskiej, opracowany przez Wydawnictwo Olza. Materiał dyskusyjny obejmował: cele przedsięwzięcia, umiejscowienie w strukturze Wydawnictwa Olza, warunki techniczne, lokalowe i osobowe, koszty przedsięwzięcia i wyniki finansowe. ZG zobowiązał Radę Ekonomiczno – Organizacyjną do przedstawienia stanowiska w tej sprawie do 31.8.96. Ponownie powrócił temat upadającej działalności „Górnika”-zespołu Zarządu Głównego. Zobowiązano Władysława Młynka i Bohdana Suchanka do przeprowadzenia rozmów na ten temat z kierownictwem zespołu do 30.9.b.r. Na zakończenie uchwalono plan zebrań ZG na II półroczu 1996 r.

SEKCJA KOBIEC ZG – kontuuje tradycję urządzania wycieczek do ciekawych miejsc i miejscowości. Tym razem nasze panie pod kierownictwem swej przewodniczącej, p. Henryki Żabińskiej wyjechały w dniach 25 – 27.7. w Bieszczady. Powodem wyjazdu w tamte strony był nie tylko piękny krajobraz i okolice, ale także odwiedziny dawnych znajomych i przyjaciół, którzy przed 27 laty wyprowadzili się z Podbeskidzia, w Bieszczadach się osiedlili, pozakładali nowe gospodarstwa i osiedla, by żyć według swej wiary i przekonań. Ponadto panie z SK zwiedziły Krosno, Żarnowiec, Łańcut, oraz tamtejsze muzea: Marii Konopnickiej, Regionalne, Skansen Naftowy w Bóbrce. W Wisłoczku mieszkały w prywatnych domach, w rodzinach dawnych znajomych z Podbeskidzia zaolziańskiego.

„OLZA” ZA OCEANEM – 12 lipca , zespół reprezentacyjny ZG PZKO, a reprezentujący cały nasz region i jako jedyny reprezentant Eurpy Wschodniej, wylądował w USA, w stolicy stanu Utah, Sait Lake City, gdzie przywitali naszych tancerzy i śpiewaków organizatorzy Festiwalu Folklorystycznego w Springwille. Kilkakrotnie w dalszych dniach lipca napływały wiadomości o ich występach i sukcesach. Festiwal rozpoczęła właśnie „Olza” (spośród zespołów z 12 państw świata), tańcami cieszyńskimi. W następnych festiwalowych dniach przedstawiła cały swój repertuar zyskując ogromne uznanie. Poza tym, na wspólnych spotkaniach z innymi zespołami przekazywali im „Olzianie” choreografię tańców środkowoeuropejskich. Następnie wytepowwała „Olza” na Festiwalu CIOFF-u w Rexburgu w stanie Idaho. Dla „Olzian” były to ogromne przeżycia i nadzwyczajne wrażenia. Członkowie zespołu byli zakwaterowani w miejscach swego pobytu w rodzinach, gdzie mieli możliwość poznać zwykle życie Amerykanów z bliska. „Olza” powróciła do kraju 7 sierpnia.

„SUSZANIE” NA FESTIWALU W RZESZOWIE – W niedzielę, 28.7. powrócił Zespół Folklorystyczny Miejscowego Koła PZKO w Suchoj Górnej z jubileuszowego, X Światowego Festiwalu Folklorystycznych Zespołów Polonijnych, gdzie oprócz

nagród i wyróżnień za swoje występy nabierał mnóstwo wrażeń, pochwał, wyrazów podziwu i serdecznych przyjaźni. Tygodniowy pobyt w Rzeszowie był bardzo pracowity, bowiem zespoły nie tylko przedstawiały swoje programy konkursowe, przygotowywały się wspólnie do galowego koncertu, jeszcze dawały koncerty w innych miejscowościach okolicznych Rzeszowa. Około 1000 tancerzy i śpiewaków z 34 zespołów polonijnych stworzyło w sobotę, 27 lipca, czterogodzinne, fantastyczne widowisko, w którym „Suszenie” znakomicie się wyróżniali. Sukcesy górnosuskiego zespołu „Suszenie”, to nieoceniona zasługa jego kierowniczk, pani Janiny Rzyman.

SIERPIEŃ 1996

KURS - Na podstawie umowy między ZG PZKO i Ministerstwem Kultury i Sztuki oraz Centrum Animacji Kultury w Warszawie, Biuro ZG zorganizowało w dniach 31.7. – 4.8., kurs szkoleniowy i pobyt przedstawicieli polskich organizacji z Litwy, Białorusi, Ukrainy i Rosji. Celem kursu było zaznajomienie uczestników ze strukturą organizacyjną i działalnością PZKO we wszystkich aktualnych zakresach. Było to realizowane poprzez: prelekcje, wizyty w Domach PZKO, szkołach oraz spotkaniach z zarządami MK, projekcję videokaset, zwiedzanie miejsc pamięci, pobyt na Gorolskim Świącie. Dziewięciu kursantów było wszędzie serdecznie podejmowanych, absolwowali cały zaplanowany program i według ich wypowiedzi uzyskali szeroki zakres informacji zarówno o PZKO, jak o polskim, zaolziańskim środowisku łącznie z aspektem historycznym. Całość była finansowana przez Ministerstwo Kultury i Sztuki RP a realizowana przez Centrum Animacji Kultury i Biuro ZG PZKO, z finansową korzyścią dla PZKO.

PAMIĘĆ – 36 ofiar zbrodni hitlerowskiej, popełnionej 6 sierpnia 1944 roku w Żywocicach, uczcili uczestnicy uroczystości wspomnieniowej w niedzielę, 4 sierpnia b.r. Współorganizatorami imprezy byli: Urząd Miejski w Hawierzowie, karwiński Związek Bojowników o Wolność, Zarząd Główny PZKO oraz Muzeum Ziemi Cieszyńskiej. Przy Pomniku Ofiar zgromadzili się licznie miejscowi i okoliczni mieszkańcy, rodziny pomordowanych, oficjalni goście: wiceprzewodniczący Sejmowej Komisji Łączności z Polonią, Wit Majewski, konsul generalny B. Błaszczuk, konsul P. Szwarc, przedstawiciele środowisk kombatanckich RC i RP, delegacje okolicznych Kół PZKO. Złożono na płycie Pomnika kwiaty, okolicznościowe przemówienia wygłoszono po polsku i czesku. Z modlitwą wystąpili duchowni ewangelicki i katolicki. Pieśni odśpiewał chór zboru ewangelickiego z Błędowic.

GOROLSKI ŚWIĘTO – odbyło się 3 i 4 sierpnia, w tym roku w strugach deszczu, ale w atmosferze, która mu przewodzi 49 lat – wyśmienitej. Z gości oficjalnych udział wzięli ci co byli w Żywocicach, dyrektor A. Mickiewicz z Urzędu Rady Ministrów (od kilku lat stały gość naszych imprez), przedstawiciele ministerstw Kultury RP i RC, przedstawiciele Oddziałów „Wspólnoty Polskiej”, towarzystw regionalnych z Polski, burmistrzowie i starostowie okolicznych nadgranicznych miejscowości. W programie artystycznym w sobotę wystąpił nasz zespół „Łączka” z Bystrzycy, z Polski: „Komes” z Kądzierzyna – Koźła i „Klimczok” ze Szczyrku i polonijny zespół „Mazury” z Londynu. Niedzielny program rozpoczęły połączone chóry „Gorol”, „Melodia” i „Przełęcz” oraz „Nowina” z PSP w Jabłonkowie. W dalszej kolejności przedstawiły się „Komes”, „Heloida Wilaria” z Alzacji (Francja), ZPiT „Vojvoda” z Kozłovic, „Resovia Saltans” z Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Rzeszowie i bułgarski ZPiT

z Kładnicy. W sobotni wieczór młodzież bawiła się od 19 – 02 w nocy, w niedzielę po występach zespołów również trwała jeszcze zabawa ludowa do późnych godzin wieczornych. Niestety, niedzielne popołudnie było zalane deszczem. Gorolskiemu Świętu towarzyszyło kilka imprez, także już tradycyjnych: Kawiarenka pod „Pegazem”, raid turystyczny „ O kyrpce Macieja”, bieg „ O gliniany dzbanek”. Ponadto była otwarta wystawa prac twórcy ludowego, malarza, fotografika i filmowca, członka Sekcji Folklorystycznej ZG PZKO, Stanisława Orszulika – z okazji jego 60. urodzin. Najnowszą ofertę polskich oficyn wydawniczych zaprezentowało na GŚ stoisko „Alfa” państwa Danuty i Zenona Wirthów. Niedawne wydanie „Śmichu Górniczego” prezentował jego autor, prof. D. Kadłubiec.

„KAWIARENKA POD PEGAZEM”, która towarzyszyła GŚ, z powodu nie zjawienia się zapowiadanych gości: Adama Szypera z USA i Jana Goczola z Opola, odbyła się na zasadzie improwizacji – dzięki poetom obecnym na sali. Niemniej była interesująca i oddała atmosferę ducha poezji. Był wykład W. Przeczka o polskiej literaturze na Zaolziu, czytano wiersze Tadeusza Soroczyńskiego z Opola, wybitnego poety i społecznika w Opolskim Towarzystwie Kulturalno – Oświatowym, aktualnie dyrektora Wydziału Oświaty i Sportu Urzędu Wojewódzkiego w Opolu, oraz naszych poetów. Przedstawiono nowy tomik wierszy Agnieszki Piegzowej. Poza tym były rozmowy, dyskusja o poezji w nowych realiach ekonomicznych, itp. Całość prowadzili Wilhelm Przeczek i Jan Pyszko, organizacyjny patronat miał Jan Ryłko, prezes MK PZKO.

„OLZA” I „NOWINA” w Mrągowie – Na II Festiwalu Kultury Kresowej w Mrągowie w dniach 15 – 18.8. b.r., wystąpiły po raz pierwszy zespoły z Zaolzia: jabłonkowski szkolny folklorystyczny zespół „Nowina” oraz „Olza” ZPiT ZG PZKO. Spotkały się tam z dalszymi 14 polskimi zespołami z Litwy, Białorusi i Ukrainy.

DOŻYNKI NAD TYRKĄ – Pierwsze w tym roku Święto Plonów urządziło 17.8. Miejscowe Koło PZKO w Oldrzychowicach. Pomimo fatalnej pogody wzięli w nim udział liczni goście. Gospodarzom, państwu Kadłubcom, przekazano wieniec dożynkowy z ostatniej fury zwiezonego zboża, obrzędowe pieśni wykonał jabłonkowski „Gorol”, tańce góralskie przedstawił zespół taneczny „Oldrzychowice”. Ponieważ deszcz nie ustawał, dożynkowi goście przenieśli się do Domu PZKO, gdzie zabawa trwała do niedzielnego rana.

WIZYTA W WARSZAWIE – Przedstawiciele ZG PZKO, prezes J. Czap i dyrektor Bura B. Suchanek oraz prezes Macierzy Szkolnej Jan Branny, przebywali w dniach 20 – 22.8. w Warszawie, odwiedzając szereg instytucji państwowych w celu przedstawienia odpowiednim władzom program jubileuszowego roku 50 –lecia PZKO i ewentualnych form oczekiwanej pomocy z Polski. Rozmawiano także o problemach polskiego szkolnictwa na Zaolziu i działalności Macierzy. Przedstawiciele PZKO i Macierzy spotkali się m.in. z doradcą prezydenta RP Aleksandra Kwaśniewskiego, Wojciechem Lamentowiczem, dyrektorem Biura Kształceń Zagranicznych MEN, Bogusławem Szymańskim, przyjęci zostali przez prezesa Stow. „Wspólnota Polska” prof. Andrzeja Stelmachowskiego. Szczególnie serdecznie przyjął przedstawicieli PZKO i Macierzy minister Kultury i Sztuki Zdzisław Podkański, u którego ustalono konkretne działania dotyczące programu Festiwalu PZKO 1997. Poczyniono przy tej okazji pierwsze kroki w celu sprowadzeniu na Festiwal Zespołu Pieśni i Tańca „Mazowsze”. Delegację przyjął również marszałek Sejmu RP, Józef Zych, szczególnie interesując się działalnością Macierzy.

DOŻYNKI W GUTACH – Nie mieli szczęścia do ładnej pogody w sierpniu b.r. pezetkaowcy. Również tradycyjne Dożynki w Gutach 25.8. były deszczowe. Gospodarzami Święta Plonów byli w tym roku pp. Bronisława i Jan Babilonowie. Program dożynkowy wykonali jabłonkowski „Gorol” i ZPiT „Olza” Zarządu Głównego PZKO z Cz. Cieszyna. W tym czasie niebo się zamknęło, ale zaraz po programie znów „spuściło” z góry. Dalszy program przebiegał w sali Domu PZKO, gdzie było jednak trochę za ciasno. Oprócz gości oficjalnych, tradycyjnie biorących udział w guckich Dożynkach, przybyli także goście z Pragi, członkowie Klubu Polskiego, którzy przyjechali ożywić lub zainicjować swoje kontakty z Zaolziem. Pomimo przeciwności pogodowych bawiono się doskonale. Tradycyjnie grała górnicza orkiestra dęta „Májovák” z Karwiny.

„SUSZANIE” I „GÓROLE” W LEGNICY – Na Festiwalu Mniejszości Narodowych p.n. „Europa bez granic”, wśród 17 zespołów z 10 państw, nasz region był reprezentowany przez zespół folklorystyczny „Suszanie” z Suchej Górnej i Zespół Regionalny „Górole z Mostów k. Jabłonkowa. Festiwal odbywał się od 3 sierpnia do 3 września. Zespół „Suszanie” brał w nim udział pod koniec sierpnia występując w okolicznych miejscowościach i w Koncercie Finałowym, gdzie został sklasyfikowany wśród pięciu najlepszych zespołów. „Suszanie” wystąpili również na rozpoczęciu roku szkolnego w jednym z przedszkoli.

WRZESIEŃ 1996

TEATR LALEK „BAJKA” - rozpoczął swój 49. sezon w pierwszym tygodniu roku szkolnego przedstawieniami dla przedszkoli i szkół w Nydku, Milikowie i Bystrzycy – Pasiekach. „Bajka” przygotowuje w tym sezonie ponownie trzy premiery, które wyreżyserują kolejno Marek Mokrowiecki, Janusz Klimsza i Rudolf Moliński. Przygotowywany jest również biuletyn z okazji 50 – lecia w przyszłym roku „Bajki” i wydanie płyty z muzyką i piosenkami Leszka Wronki skomponowanymi do spektakli „Bajkowych” przedstawień. Niestety, zmniejsza się liczba dzieci w polskich przedszkolach i szkołach na Zaolziu, tym samym ilość abonentów „Bajki”. Wzrasta więc cena abonamentu na 45 koron, by zapewnić utrzymanie teatryku.

WIZYTA W PRADZE – Przedstawiciele ZG PZKO i Macierzy Szkolnej J. Czap, J. Branny i B. Suchanek złożyli 10.9. wizytę w Ministerstwie Kultury i w Kancelarii Prezydenta RC. Tutaj przyjął delegację kanclerz Ivan Medek. Na jego ręce złożono zaproszenie dla prezydenta Václava Havla na Festiwal PZKO 1997, z okazji 50 – lecia Związku. Jednocześnie podczas rozmowy informowano p.kanclerza o działalności PZKO, jego strukturach, zamierzeniach i oczekiwanym na przyszłość wsparciu dla polskich organizacji w RC ze strony władz państwowych. Spotkało się to ze zrozumieniem p. kanclerza. W ministerstwie Kultury RC delegację przyjął wiceminister Vladimír Koronthaly, od niedawna w tej funkcji. Z tej racji również jego informowano o działalności PZKO, o jubileuszu 50 – lecia i Festiwalu a w tym kontekście o projektach, przygotowywanych przez PZKO do Ministerstwa Kultury. Jednocześnie z zaproszeniem na Festiwal zaproszono wiceministra i przedstawicieli Ministerstwa jeszcze w tym roku na Zaolzie. W tym dniu delegacja spotkała się także z posłem Wawrzyńcem Fójcikiem (ODS), z którym omawiano formy współpracy PZKO i Rady Polaków.

3. BABSKI FESTYN – tym razem miał miejsce 14.9. w Domu PZKO Miejscowego Koła w Karwinie – Frysztać. Pomimo deszczowej pogody i chłodu licznie zjawili się przedstawicielki Klubów Kobiet z wszystkich zakątków Zaolzia. Przybyli też goście oficjalni: z konsulatu generalnego RP w Ostrawie, z zarządu Ligi Kobiet z Opola, ZG PZKO. W programie artystycznym wystąpił zespół dziewczęcy „Anki” z Błędowic, chór „Hejnał – Echo” z Frysztatu, gawędziarze J. Chmiel i J. Górecki. Poza tym eksponowano wystawy: obrazów Anny Gąsioriewicz z Zabrze (rodaczki z Orłowej – Łazów) i fotografii starej Karwiny Józefa Chmiela. Miała swoją promocję ostrawska firma kosmetyczna „Idea 25”, „Contact” i „Hans Mode” z Olbrachcic, gdzie można było kupić książki i czasopisma, oraz najnowsze modele damskiej konfekcji. Do tego dodać należy świetny bufet przygotowany przez panie z Miejscowego Koła PZKO w Karwinie – Frysztać, by powstał obraz imprezy, która pomimo fatalnej pogody była bardzo udana. Wszystko odbywało się pod kierownictwem Sekcji Kobiet ZG PZKO i jej przewodniczącej, p. Henryki Żabińskiej.

ZWIRKOWISKO – Kolejną, 64. rocznicę katastrofy polskich lotników Franciszka Żwirki i Stanisława Wigury w r. 1932 na kościeleckim wzgórzu, zorganizowało 14.9. Miejscowe Koło PZKO Cierlicko – Kościelec. Uroczystość odbyła się pod Pomnikiem Lotników i w Domu Polskim im. Żwirki i Wigury. Wśród uczestników uroczystości wspomnieniowej byli również goście z Jastrzębia – Zdroju, kolarze z Polskiego Towarzystwa Turystyczno – Krajoznawczego. Z powodu niepogody w imprezie uczestniczyło niewiele osób.

WYJAZDOWE ZEBRANIE ZG odbyło się 17.9. w Ośrodku PZKO Koszarzyskach z Kołami obwodu bystrzyckiego. Z kontroli realizacji uchwał z poprzednich zebrań wynikało, że nadal brak kompletu materiałów do przygotowywanej Encyklopedii 50 – lecia PZKO. Zostało opublikowane w związku z tym ogłoszenie w GL do zarządów MK. Do stałej Komisji Szkolnej, zamiast Gustawa Walka, zgodziła się kandydować p. Danuta Waclawik (uchwała 7 – 7/96). Rada Ekonomiczno – Organizacyjna ZG, po analizie projektu Wydawnictwa „Olza”, nie zaakceptowała propozycji na Centrum Techniczne Prasy Polskiej (uchwała 8 – 7/96). Podstawowym tematem zebrania była działalność Kół obwodu bystrzyckiego. Obecni byli przedstawiciele MK z Bystrzycy, Nydku, Milikowa – Pasiek, Koszarzysk. Nieobecni byli z Nydku – Głuchowej i Milikowa - Centrum. Informowano się nawzajem o działalności poszczególnych Kół i zespołów oraz związanych z tym problemach. Dyskusja dotyczyła rozwiązania kryzysu w zespole tanecznym „Bystrzyca” i niedociągnięciach w organizacji Festynu Górskiego w lipcu, w Ośrodku PZKO Na Pasięczkach. ZG polecił (uchwała 1 – 8/96) prezesowi i dyrektorowi Biura spotkać się z zarządem MK i kierownictwem „Bystrzycy” w celu znalezienia wyjścia z trudnej sytuacji zespołu. ZG polecił dyrektorowi Biura przeprowadzić rozmowy z prezesami MK w sprawie udzielenia pożyczki dla nydeckiego Koła na instalację ogrzewania gazowego w jego Domu PZKO. W związku z mającym się odbyć w październiku Konwentem Prezesów, polecono dyrektorowi Biura przygotować i wysłać do Kół Biuletyn Informacyjny, który by zawierał kwestionariusz na temat praw własnościowych Domów i lokali PZKO oraz gruntów, w związku z przygotowywaną przez Parlament nową ustawą o prawach własnościowych organizacji. Polecono Prezydium ZG wystosować list do MK, by zaktywizowały się w obronie polskiego szkolnictwa mniejszościowego, w związku z niektórymi poczynaniami powiatowych urzędów szkolnych interpretujących przepisy o szkolnictwie narodowościowym na niekorzyść polskich szkół. Prezes poinformował

Zarząd Główny o wizytach w Warszawie i Pradze w związku z jubileuszem 50 – lecia PZKO i o wystąpieniach do władz polskich i czeskich o wsparcie finansowe na imprezy roku jubileuszowego. ZG zgodził się (uchwała 5 – 8/96), na kontynuowanie kroniki związkowej (lata 1986 – 1995) przez dr Stanisława Zahradnika, na warunkach przez niego zaproponowanych. (Nasi poprzednicy skończyli kronikę na 1985r.). Na zakończenie zebrania ZG wyraził poparcie dla prezesa ZG Jerzego Czapa, który z ramienia Ruchu Politycznego Coexistentia – Wspólnota, zamierza w okręgu wyborczym 73 kandydować do Senatu RC.

PLENER „BESKIDY 96” – zorganizował w dniach 16 – 28.9. w Łomnej Górnej Pion Plastyczny działający przy ZG PZKO. Nasi plastycy, na podstawie jeszcze dawniejszych umów PZKO z ośrodkami twórczymi w Polsce, biorą co roku udział w plenerach malarskich organizowanych przez te ośrodki w różnych miejscowościach Polski. W tam roku Oskar Pawlas, Józef Drong, Bronisław Firla i Ewa Milerska wzięły udział w plenerach zorganizowanych przez ośrodki w Opolu i Toruniu. W zorganizowanym przez Biuro ZG i Pion Plastyczny plenerze „Beskidy 96” w Łomnej Górnej, w pensjonacie „U studánky”, wzięło udział 6 artystów z Polski i 4 zaolziańskich. Zorganizowanie pleneru nie było łatwe, przede wszystkim ze względów finansowych. Fundusze, które ZG otrzymał na ten cel z Ministerstwa Kultury były b. skromne. Trzeba było szukać sponsorów, co okazało się dosyć trudnym zadaniem, bo tylko nieliczni dali się przekonać. Na plenerze powstało 105 prac wykonanych różnymi technikami. Na zakończenie pleneru 29.9. odbyły się wystawa – niestety, z bardzo małym udziałem publiczności. Szkoda, że tak duży twórczy wysiłek wywołał tak małe zainteresowanie.

CHÓRY PZKO – wskie „Zgoda” i „Zaolzie” koncertowały w Polsce. „Zgoda” brała udział 21.9. w VI Zlocie Chórów Śląskich w Rudach Raciborskich z okazji 70 – lecia Polskiego Związku Chórów i Orkiestr. W Zlocie wzięło udział 8 zespołów śpiewaczych i 7 orkiestr dętych. „Zgoda” wykonała cztery pieśni śląskie oraz pieśni S. Moniuszki, Feliksa Nowowiejskiego i L.van Bethovena. Szczególnie wzruszyła słuchaczy pieśń „Ojcowski Dom” Jana Kubisza, którą zainteresowały się uczestniczące w Zlocie zespoły. „Zaolzie” w ramach nawiązanej współpracy koncertowało w Czechowicach – Dziedzicach, goszczone przez chór kościelny parafii św. Katarzyny. Było to z okazji Dni Czechowic – Dziedzic w drugiej połowie września. „Zaolzie” przedstawiło podczas swego występu „Nadolziańską Śpiewogrę” Antoniego Strzybnego. To oryginalne widowisko w wykonaniu chóru, zespołu tanecznego i kapeli było przez widownię przyjęte entuzjastycznie. Natomiast członkowie MK PZKO i chóru „Lutnia” z Lutyni Dolnej wybrali się dnia 21.9. na wycieczkę do Skoczowa, Ustronia, Wisły i Istebnej. Tutaj, w istebniańskim kościółku chórzyści „Lutni” zaśpiewali pieśni sakralne. Wycieczkę prowadził Władysław Młynek, wiceprezes ZG. Jest w tym zakresie specjalistą. Oprowadza PZKO – wskie wycieczki po obu stronach Olzy, zapoznając uczestników z pięknem beskidzkiego krajobrazu, ciekawą, często nie znaną historią, zabytkami kultury materialnej i duchowej, regionalnymi ciekawostkami. A o wszystkim opowiada pięknym słowem.

15 – LECIE DOMU PZKO w Karwinie – Starym Mieście obchodziło 29.9. Miejskowe Koło PZKO. O trudnej drodze do wybudowania własnego lokalu przypomniał prezes Koła, inż. Jan Sikora. W programie kulturalnym wytańczył chór mieszany „Dźwięk” Miejskowego Koła PZKO w Karwinie – Raju. Pod kierownictwem p. dyrygent Haliny Goniewicz – Urbaś wykonał pieśni kompozytorów polskich i zaolziańskich.

PAŹDZIERNIK 1996

NOBLISTKA – październik 1996 dla polskiej kultury rozpoczął się wielkim wydarzeniem. Polska wybitna poetka, Wisława Szymborska została laureatką Nagrody Nobla w dziedzinie literatury. Jest to również i nasza zaolziańska radość. Świadczą o tym wypowiedzi czołowych zaolziańskich literatów, zamieszczane w tych dniach na łamach Głosu Ludu i Zwrotu.

WYSTAWA – dzieł Franciszka Świdra została otwarta 4.10. w Bibliotece Regionalnej w Karwinie – Frysztacie. 85 – letni artysta, członek Pionu Plastycznego SLA przy ZG PZKO, otrzymał od władz Karwiny Medal Uznania z okazji swego jubileuszu. Na wystawie zaprezentowano 35 prac oraz 50 autorskich replik przeznaczonych do sprzedaży. Komisarzem wystawy był Władysław Owczarzy. Staraniem Biblioteki Regionalnej, przy wsparciu Funduszu Kultury Miasta Karwiny i firmy „Katim” (inż. Karol Michalski), wydano katalog stanowiący cenną publikację o twórczości wybitnego zaolziańskiego artysty plastyka. Wystawa była czynna do 25.10. b.r..

JUBILEUSZOWY MEMORIAŁ – Tradycyjne, już XX Mistrzostwa PZKO w biegach przełajowych o Memoriał Wandy Delong, odbyły się 6.10. w Mistrzowicach, z udziałem 26 zawodników. Organizatorem było Miejscowe Koło PZKO i Sekcja Sportu i Turystyki ZG. Gościny udzielili zawodnikom państwo Macurowie, w których obejściu był start i meta biegowych tras, oraz herbata i kołaczki po biegu. Sponsorem nagród był dr Eugeniusz Delong, spokrewniony z Wandą, której imię nosi Memoriał. Reprezentowane były szkoły: PSP z Bystrzycy, prowadzona przez Jana Konderłę, oraz z Trzyńca – Tarasu, z dyrektorem Romanem Wróblem na czele. Nie było szkół stopnia średniego. W punktacji generalnej zwyciężyła Łomna Dolna, która wystawiła reprezentacje kobiet i mężczyzn. Organizatorem naczelnym i duszą Memoriału był prezes MK PZKO w Mistrzowicach, prof. Daniel Kadłubiec.

WYSTAWA – W ramach współpracy PZKO i toruńskiego Oddziału „Wspólnoty Polskiej”, przywieziona i zainstalowana została 11.10. w „Magalu” (Małej Galerii) we Frysztacie, wystawa obrazów artysty toruńskiego Jerzego Brzuszkiewicza, pod tytułem „Eros i Tanatos”. Oprócz gości z Torunia, wernisaż zgromadził ok. 30 uczestników, ciekawych obejrzenia poniekąd prowokujących prac artysty. Goście z Torunia odwiedzili także Bibliotekę Regionalną, spotkali się z Prezydium ZG PZKO.

CHÓRY PZKO - „Melodia” i „Gorol” 13.10. wzięły udział w Świątce Pieśni w Oświęcimiu, z okazji obchodów 70 – lecia Polskiego Związku Chórów i Orkiestr (PZChiO). W imprezie wystąpiło 13 zespołów śpiewaczych. Zorganizował ją oddział PZChiO w Bielsku – Białej i Miejski Ośrodek Kultury w Oświęcimiu.

45.ROCZNICA ZAŁOŻENIA SCENY POLSKIEJ – 14 października, w 1951 roku, premierą sztuki Aleksandra Maliszewskiego „Wczoraj i przedwczoraj” zainaugurowała swoją działalność Scena Polska Teatru w Czeskim Cieszynie. Jej widownię od początku tworzą w głównej mierze abonenci - członkowie PZKO z całego regionu. Scena Polska jest jednym z podstawowych filarów – wizytówką działalności kulturalnej i narodowej zaolziańskich Polaków w Republice Czeskiej. W ciągu 45 sezonów SP przygotowała 325 premier, które obejrzało 2,8 miliona widzów. Obecnie zespół SP liczy 16 osób, wystawia 7 premier, dając 200 przedstawień rocznie. Gra w 11 miejscowościach na objeździe, w kilkunastu miejscowościach w Polsce, na Słowacji i w Czechach.

Występowała SP na Litwie i w Austrii. Teatr Cieszyński podlega Urzędowi Powiatowemu w Karwinie. 45. urodziny zespół Sceny Polskiej uczcił sztuką Zofii Kossak – Szczuckiej „Gość oczekiwany”. Podczas uroczystości, konsul generalny RP Bernard Błaszczyk wręczył kierownikowi artystycznemu SP Rudolfowi Molińskiemu, Krzyż Kawalerski Orderu Zasługi RP, natomiast kierownikowi litwackiemu SP Renacie Putzlacher, reżyserowi Januszowi Klimszy, aktorom Piotrowi Augustyniakowi i Zbigniewowi Żwakowi, oraz dyrektorowi TC Ladislavovi Slivie – medale Zasłużony dla Kultury Polskiej.

PROBLEM Z DOMEM PZKO – Wybudowany w latach 70-tych w czynie społecznym (tzw. Akcja Z) i oddany Miejscowemu Kołu w Trzyńcu VI (Taras) na tzw. „wieczyste używanie” Dom PZKO im. Adama Wawrosza, sprawa Kołu (w gospodarce rynkowej), kłopoty z utrzymaniem. Pomijając konieczność opłat za energię, Urząd Miejski w Trzyńcu, jako właściciel budynku, zażądał od MK opłat za wynajęcie w wysokości 600 koron za metr kwadratowy powierzchni użytkowej. Miejscowe koło próbowało rozwiązać problem wynajmując parter budynku na restaurację, by zarobić na opłaty. Spotkało się to ze zdecydowanym sprzeciwem Rady Miasta. Pwodem była bliskość szkoły. Po kilkumiesięcznych sporach i interwencjach, Rada Miejska przyjęła kompromisowe rozwiązanie, na podstawie którego Miejscowe Koło będzie wynajmować budynek za symboliczną cenę 1 korony za metr kwadratowy. Restaurację należy jednak zlikwidować. Pozostaje problem, jak zdobywać fundusze na utrzymanie i remonty Domu PZKO. Z tym musi Koło radzić sobie samo. Przykład z Trzyńca to jeden z powodów, by Zarząd Główny razem z Kołami, jak najszybciej starali się rozwiązać kwestię własności prawnej Domów PZKO tam, gdzie są zagrożone prawa własności.

WYSTAWA – Miejscowe Koło PZKO w Orłowej – Porębie gospodarzy w dawnej polskiej szkole. Stale oczekiwane jest ustalenie praw własnościowych do budynku. Jest nadzieja, że Urząd Miejski w Orłowej załatwi tę sprawę pomyślnie dla MK. Tymczasem Koło działa, szczególną aktywność wykazuje Klub Kobiet. Panie pomimo podeszłego wieku i niewielkiej liczby członkiń są bardzo aktywne. W dniach 12 i 13.10. zorganizowały piękną wystawę haftów, robótek, sukienek własnej produkcji, oraz ikeban z suszonych kwiatów. Przygotowały też smaczny bufet. W tym zakresie specjalistką najwyższej klasy jest pani Anna Słowikowa. Wystawę zwiedziło wiele osób, przede wszystkim przedstawicielki Klubów Kobiet Miejskowych Kół od Bogumina po Mosty k.Jabłonkowa. Cała impreza była udana również finansowo, co pomoże Kołu w przy opłatach czynszu.

ZEBRANIE ZG – odbyło się 15.10., na którym głównymi tematami obrad były: zbliżający się okres zebrań sprawozdawczo – wyborczych i przedstawienie założeń organizacyjno – programowych Festiwalu PZKO 1997. Z kontroli realizacji uchwał z ostatniego zebrania ZG wynika, że większość uchwał jest w trakcie załatwiania. Do Kół został wysłany Biuletyn Informacyjny, który zawiera propozycje do organizowania zebrań sprawozdawczo – wyborczych, propozycje na Miesiąc Oświaty Książki i Prasy, ogłoszenie konkursu historycznego i inne. Prezydium ZG (uchwała 1 – 9/96) zostało zobowiązane do opracowania i przedstawienia na Konwencie Prezesów 28.10. klucza wyborczego delegatów na Zjazd PZKO W 1997r. Dyskutowano na temat organizacji pochodu festiwalowego i miejsca koncentracji uczestników. Postanowiono, że pochód musi się odbyć a jego organizatorami, udziału w nim, powinny być obwody. Przedstawione przez dyrektora Biura B. Suchanka i przewodniczącego Koisji

programowej J. Wierzgonia założenia organizacyjno – programowe Festiwalu zostały przez ZG przyjęte. Będzie wydany Biuletyn Festiwalowy. Na Festiwalu wystąpi ZPiT „Mazowsze”. Do następnego zebrania ZG, Komisja Odznaczeniowa przedstawi wnioski na odznaczenia z okazji jubileuszu 50 – lecia PZKO. W dalszym ciągu zebrania, sprawozdanie z działalności Rady Ekonomiczno – Organizacyjnej ZG w 1. półroczu 1996, przedstawiła jej przewodnicząca inż. Halina Gawlas, a sprawozdanie z działalności Rady Kultury, Oświaty i Nauki – dr Józef Wierzoń. ZG sprawozdania zaakceptował (uchwała 5 – 9/96). Następnie ZG zobowiązał (uchwała 7 – 9/96) prezesów Kół do inwentaryzacji stanu posiadanych majątków, zwłaszcza w kwestii własności gruntów pod budynkami. Na zakończenie zatwierdzono odznaczenia związkowe dla członków MK w Suchej Górnej, Koszarzyskach i Stonawie. Najwyższe odznaczenie, Wpis do Złotej Księgi PZKO, uchwalono dla Oskara Firuta i Anny Cyrzyk, długoletnich dyrygentów chórów stonawskich.

NOWA SCENA – Po dwu latach ofiarnej pracy, bukowieckie Miejsce Koło PZKO dokończyło przybudówkę swojego Domu PZKO, gdzie wybudowano scenę. Uroczystość otwarcia odbyła się 17.10. Przybyło wielu zacnych gości, na czele z konsulem generalnym RP w Ostrawie, Bernardem Błaszczkiem i konsulem Piotrem Szwarem, delegacja Urzędu Miejskiego z Bielska – Białej z prezydentem Z. Leraczykiem (Urząd Miejski zafundował kurtynę na scenę), starosta Bukowca Vilém Sikora, przedstawiciele ZG Jerzy Czap i Bohdan Suchanek. W trakcie uroczystości, pani Wandzie Walkowej, byłej dyrektorze miejscowej PSP, założycielowi Regionalnego Muzeum, ofiarnej działaczce MK, konsul generalny wręczył medal „Zasłużony dla Kultury Polskiej”. W programie kulturalnym wystąpiły dzieci miejscowej PSP, szkolny zespół „Nowina” z Jabłonkowa i kapela ZPiT „Olza”.

ŚWIĘTO PIEŚNI – W centralnych uroczystościach 70 – lecia Polskiego Związku Chórów i Orkiestr, którego ZŚM ZG PZKO jest członkiem, w Katowicach w dniach 18 – 20.10., wzięły udział zaolziańskie chóry: „Harfa” z MK PZKO Czeski Cieszyn z dyrygentem Alojzym Suchankiem, „Collegium Iuvenum” i „Collegium Cantorum”, kierowane przez Leszka Kalinę. W uroczystościach wzięła też udział delegacja ZG PZKO i Zrzeszenia Śpiewaczo – Muzycznego. Wszystkie trzy zaolziańskie chóry, które uczestniczyły w konkursowym festiwalu pieśni, otrzymały pchary i nagrody pieniężne.

AMBASADOR NA ZAOLZIU – Z trzydniową wizytą przebywał na Zaolziu w dniach 19 – 21.10. ambasador RP w Pradze Marek Pernal, spotykając się z przedstawicielami polskich organizacji i instytucji. Z przedstawicielami obwodów PZKO – wskich spotkał się w Czeskim Cieszynie, Trzyńcu i Jabłonkowie. Towarzyszyli mu konsulowie B. Błaszczuk i Piotr Szwarz, oraz prezes ZG PZKO i dyrektor Biura. Miejscami rozmów były: Dom PZKO w Orłowej – Lutyni, Piast, Dom Adama Wawrosza w Trzyńcu, PSP i Dom PZKO w Bukowcu, świetlica PZKO w Piosku, Dom PZKO w Jabłonkowie. Pana ambasadora informowano o działalności PZKO, problemach w szkolnictwie i problemach z lokalami PZKO. Na spotkaniu z Radą przedstawiciele i Radą Polaków, o działalności tych placówek, informował polskich dyplomatów poseł Wawrzyniec Fójcik.

KONWENT PREZESÓW – Odbył się 22.10. Jego głównymi tematami były zebrania sprawozdawczo – wyborcze, przyszłoroczny Festiwal PZKO i obchody 50 – lecia Związku, a także sprawy majątkowe Kół. Udział w Konwencie wzięło 60

przedstawiciele MK. Prezes ZG i dyrektor Biura przedstawili na wstępie sprawozdania z działalności w okresie między Konwentami, także sprawozdania o kontaktach ZG i Biura z instytucjami w Polsce i władzami RC. Długo trwała dyskusja na temat pochodu festiwalowego. Ustalono dłuższą trasę pochodu, od Domu Kultury. Uchwała 3 – 3/96 zobowiązała Biuro ZG do zorganizowania okazałego pochodu festiwalowego na trasie od Domu Kultury do Parku Boženy Němcové. Konwent zobowiązał Samorządne Jednostki Organizacyjne do zapewnienia uczestników pochodu przez własne zespoły, młodzież szkolną, przede wszystkim – swoją bazę członkowską. Zobowiązano ZG PZKO do wystosowania apelu do wszystkich polskich organizacji o wzięcie udziału w pochodzie i w Festiwalu. Zwrócono uwagę prezesom, że na zebraniach sprawozdawczo – wyborczych należy oprócz zarządów i komisji rewizyjnych wybrać również delegatów na Zjazd PZKO w/g przedstawionego w Biuletynie klucza wyborczego. Przedstawiciele ZG zaznajomili zebranych prezesów z treścią listu prezesa Rady Polaków Wawrzyńca Fójcika, w którym informuje, że w związku z przygotowywaną nowelizacją „Kodeksu Cywilnego” w RC, w którym ma być zmieniona formuła własnościowa związana z tzw. „używaniem wieczystym” budynków i gruntów, istnieje niebezpieczeństwo, że w wypadku niektórych Domów PZKO wybudowanych w tzw. „Akcji Z” może dojść do zmiany formuły własnościowej na korzyść właściciela budynku, lub gruntu – zazwyczaj jest to Urząd Gminy lub Miasta. Dlatego trzeba zgromadzić potrzebne dokumenty dotyczące budowy Domów PZKO, oraz odpowiednią argumentację, by ZG PZKO i Rada Polaków oraz poseł W.Fójcik mogli w wypadku potrzeby interweniować u władz. Na zebraniu wystąpiła też kierowniczka Oddziału Polskiego Biblioteki Regionalnej Helena Legowicz informując o sytuacji w polskich oddziałach bibliotek. Z 78 oddziałów w r. 1980 jest ich obecnie 45. W Bibliotece Regionalnej jest przygotowany specjalny księgozbiór wymienny. Trzeba pozyskiwać czytelników, by nie dochodziło do kolejnych likwidacji polskich oddziałów bibliotek w terenie. Należy sprawy czytelnictwa poruszyć na zebraniach sprawozdawczo – wyborczych. Na zakończenie Konwentu Władysław Niedoba, członek ZG, informował, że w zbliżających się wyborach do Senatu RC należało by poprzeć polskich kandydatów, startujących we wszystkich trzech zaolziańskich okręgach wyborczych.

KONKURS HISTORYCZNY – ogłosiła Sekcja Historii Regionu ZG PZKO z okazji 50 – lecia Związku p.t. „Pół wieku pracy dla polskości”. Tematem mogą być przeżycia osobiste, jak również współdziałanie w organizowaniu życia kulturalno – oświatowego i społecznego w okresie 50 – lecia. Termin nadsyłania prac do 30 czerwca 1997.

SPOTKANIE Z JUBILATAMI – zorganizował 25.10. zarząd Miejskiego Koła PZKO w Trzanowicach. Na spotkanie zaproszono zasłużonych członków Koła obchodzących w tym roku okrągłe lub półokrągłe urodziny. Życzenia składali prezes MK Stanisław Filipiec i sekretarz Otto Wojoczek, oraz prezes ZG J. Czap. Z życzeniami przybyli również uczniowie PSP w Gnojniku z p. Renatą Buława. W improwizowanym koncercie, na życzenie jubilatów śpiewano ich ulubione piosenki, do których akompaniował dr Józef Wierzgoń, członek ZG. Wiersze okolicznościowe recytowała p. Danuta Jaworek (z „Olzy”), również członkini trzanowickiego Koła. Trzanowicki zarząd MK chce takie spotkania organizować i w przyszłości.

70 – LECIE – skrzeczońskiego „Hasła” obchodziło Miejskie Koło PZKO 26.10. w swoim Domu PZKO. Chór aktualnie skupia około 30 śpiewaków. Jego długoletnim dyrygentem jest Władysław Ożóg. Z okazji jubileuszu gratulowali chórowi przedstawiciele Urzędu Miejskiego w Boguminie, oraz zaprzyjaźnionego ze

skrzeczkońskim Kołem Towarzystwa Miłośników Grodkowa. Polski Związek Chórów i Orkiestr w Warszawie, oraz Zrzeszenie Śpiewaczo – Muzyczne ZG PZKO przyznało chórzystom odznaczenia i medale. W pierwszej części jubileuszowego koncertu wystąpił chór „Hasło” ze swoim programem, natomiast w części drugiej jubileuszowego popołudnia wystąpił gościnnie chór męski „Gorol” z Jabłonkowa z dyrygentem Bogusławem Stonawskim, spotykając się z gorącym przyjęciem uczestników uroczystości.

SPOTKANIE z Bronisławem Procnerem, nauczycielem, gawędziarzem i rzeźbiarzem ludowym, zorganizowali w swojej świetlicy 27.10. członkowie Miejscowego Koła PZKO w Kocobędzu. Bronisław Procner mieszkający w Łomnej Dolnej, przed laty uczył w kocobędzkiej polskiej szkole. Był to więc sentymentalny powrót do dawnych miejsc. Uczestnicy spotkania, wśród których byli również młodzi, wysłuchali ciekawej prelekcji o dziejach Łomnej. Spotkaniu towarzyszyło tradycyjne w kocobędzkim Kole pieczenie ziemniaczanych placków.

LISTOPAD 1996

KOLEJNY APEL – redaktorów jubileuszowej Encyklopedii PZKO pojawił się na łamach GL 7.11., do opieszłych Miejscowych Kół powiatu karwińskiego, które dotychczas nie dostarczyły materiałów do publikacji. A upłynęło już 7 miesięcy od ogłoszenia pierwszej informacji w prasie i na Konwencji Prezesów. Termin oddania do druku już niedługo.

BOGATY ROK „SUSZAN” – Tancerze i śpiewacy zespołu MK PZKO w Suchej Górnej podsumowali swój artystyczny rok na spotkaniu 9.11. w Domu PZKO. Spotkało się szerokie grono członków zespołu, ich rodziny, kapela, oraz sponsorzy zespołu i inni sympatycy – członkowie Miejscowego Koła. „Suszanie w tym roku odnosili sukcesy w Strážnici, Rzeszowie, Legnicy – wszędzie przed wielotysięczną widownią. Na spotkaniu można było obejrzeć wystawę fotografii, upominków, dyplomów i nagród, a także zaprezentowane videofilmy z wojaży zespołu.

SEMINARIUM– organizowane przez Sekcję Historii Regionu ZG PZKO dnia 9.11. nawiązywało tematycznie do seminarium 25 maja b.r. „Posłowie narodowości polskiej w najwyższych organach państwowych”. Tematem majowej sesji była działalność posłów w okresie międzywojennym, tematem listopadowego były przypomnienie posłów powojennych, od roku 1945 do 1992, których nazwiska powoli zacierają się w pamięci. Członkowie SHR, którzy opracowali ich sylwetki, byli zmuszeni ograniczyć się do podania życiorysów i bardzo skrótowego opisu ich działalności poselskiej na podstawie informacji u nich samych, członków rodzin lub z artykułów prasowych. Nie ma możliwości korzystania z dokumentacji źródłowej, która zapewne znajduje się w archiwum Parlamentu. Wartość obydwu seminariów spoczywa w tym, że po raz pierwszy przypomniano nazwiska ludzi z naszego regionu, którzy reprezentowali ludność Śląska Cieszyńskiego w tych najważniejszych organach państwowych w okresie przed i powojennym.

WYSTAWA KSIĄŻEK POLSKICH WYDAWCÓW – Od soboty 9.11. w Klubie PZKO w Cz. Cieszynie po raz czwarty prezentowało swoje książki 26 polskich oficyn wydawniczych. Organizatorami wystawy byli: Hurt Księgarski „Alfa” z Bielska –

Białej, czeskokocieszyńska firma „Alfa” państwa Wirthów, Konsulat Generalny RP w Ostrawie, ZG PZKO oraz Głos Ludu. Wystawa trwała trzy dni a potem została przewieziona do Jabłonkowa, gdzie już tradycyjnie jest eksponowana w Domu PZKO. „Wystawa polskiej książki jest organizowana w przeddzień Święta Niepodległości Rzeczypospolitej Polskiej. Od czterech lat jest najlepszą okazją do upewnienia się w przekonaniu, że to właśnie książka polska zawsze była i będzie źródłem polskości” – powiedział podczas uroczystości zagajenia, konsul RP Piotr Szwarc. Wysoko ocenił wystawę obecny na wernisażu znany krytyk literacki i redaktor miesięcznika dla księgarzy „Megaron”, Tadeusz Żółciński. Zadowoleni byli także państwo Danuta i Zenon Wirthowie z ogromnego zainteresowania wystawą.

JUBILEUSZ „KALINY” – Przepelniona sala Domu Przyjaźni we Frysztacie z aplauzem oceniła jubileuszowy występ żeńskiego chóru „Kalina”, który obchodził 9.11. swoje 15 – lecie. Chór pod kierunkiem dyrygenta Otokara Winklera działa przy macierzystym MK PZKO w Karwinie – Frysztacie. Wśród gości oficjalnych byli przedstawiciele konsulatu generalnego RP z Ostrawy, przedstawiciele władz miejskich w Karwinie, ZG PZKO, duszpasterze – katolicki i ewangelicki. Różnorodny repertuar wykonywanych przez chór „Kalina” pieśni podobał się wszystkim. Życzenia rozpoczęli składać dla swych mamusi i babć przedszkolacy i uczniowie z frysztackich polskich placówek. Śpiewające życzenia składał męski chór „Hejnał – Echo”, także z frysztackiego MK PZKO, dyrygowany przez inż. Józefa Foltyna. Wielu gratulantów przybyło z okolicznych chórów i Kół PZKO. W drugiej części programu przedstawił się w folklorystyczno – kabaretowym programie zespół „Estrada Ludowa Czantoria” z Ustronia pod kierownictwem p. Mariana Żyły.

WYKOPKI – Miejsowe Koło PZKO Milików – centrum zorganizowało tradycyjne „wykopki” 9.11. w swoim Domu PZKO. Były pieczone placki i inne specjały na bazie ziemniaków. Był program kulturalny, ale najważniejszym wydarzeniem był Wpis do Złotej Księgi PZKO pani Zuzanny Czeczotkowej, 82 – letniej aktywnej członkini MK, jednej z jego założycieli. Przy Wpisie asystował prezes ZG PZKO, składając również gratulacje i życzenia.

SENACKIE WYBORY – Do tegorocznych wyborów do Senatu RC w dniach 15 i 16.11., z polskiego, zaolziańskiego środowiska, wystartowało czterech kandydatów: dr Bogusław Chwajol w okręgu nowojičińskim (jest ordynatorem szpitala w N. J.), inż. Karol Ciešlar w okręgu hawierzowskim (74), oraz dr Halina Dorda z Jabłonkowa i inż. Jerzy Czap – prezes ZG PZKO, w okręgu trzynieckim (73). Jerzy Czap został zgłoszony dosłownie w ostatniej chwili jako kandydat niezależny z listy „Wspólnota – Coexistentia” z celem osłabienia pozycji kandydata ODS, starosty Trzyńca, inż. Jana Starého, który dla polskiego społeczeństwa w Trzyńcu i okolicy nie był kandydatem odpowiednim ze względu na swoje negatywne stanowiska w kwestii narodowościowej. Prezentowanie kandydatów w Głosie Ludu przebiegało w myśl ustaleń, niezależnie od przekonań i przynależności partyjnej i w/g finansowej kondycji kandydatów. Tymczasem 2 listopada pojawił się w GL artykuł wstępny prezesa Rady Polaków, posła Wawrzyńca Fójcika, którym po wątpliwych dywagacjach o podziale naszego społeczeństwa i o tym, jak to było dawniej (przed wojną), wysunął twierdzenie, że dzisiaj do polskości przyznaje się tylko „ inteligencja” a „proletariat” się zasymilował. Z ubolewaniem konstatawał, że dr Halina Dorda, jako przedstawiciel „odstraszałającej partii wyborczej”(KSCzM), będzie miała zainteresowanie marginalne, a Jerzy Czap afiszując się pod „Wspólnotą – Coexistentią” w ogóle trafił błędnie. Jedynie słuszna

droga była przez ODS. Nie spodziewano się takiego „poparcia” przez prezesa Rady Polaków na dwa tygodnie przed wyborami, ale widocznie jedynie tyle może będąc jako Polak członkiem tej partii. Artykuł spotkał się wprawdzie z kilku krytycznymi ripostami ale był również głos przytakujący. W pierwszej turze wyborów w okręgu 73 najwięcej głosów uzyskali inż. Stary, inż.Škrabiš z KDU-ČSL i dr Halina Dorda. Do drugiej tury przeszli dwaj pierwsi. W drugiej turze wyborów, połączonymi głosami wygrał inż. Emil Škrabiš, co dla polskiego środowiska z pewnością było korzystniejsze. Prezes ZG w 1. turze otrzymał ok. 1800 głosów. Kandydatura prezesa była z góry skazana na porażkę z powodu nieprzygotowania kampanii i braku funduszy. Było to zrobione w celu zaistnienia, pokazania, że jest grupa wyborców – Polaków, z którą należy się liczyć. Przykry był brak koordynacji i wsparcia dla wszystkich przez Radę Polaków. Tak te podziały się ciągną i chyba nie ma perspektyw na lepszą sytuację. Z okręgu 74 Karol Ciešlar przeszedł do 2.tury, ale tam przegrał z Alfredem Michalikiem (ČSSD). Dr B. Chwajol, okręg 75 w Novým Jičíně, również nie uzyskał potrzebnego poparcia.

JESIENNE MGŁY – Tę tradycyjną imprezę zorganizowało 16.11., w błędowickim Domu PZKO, Miejscowe Koło. W programie wystąpił „Mały Zespół Wokalny”, zespół dziewczęcy „Anki” w występach solowych i w duecie. Punktem kulminacyjnym programu był występ pani Aliny Farnej – Podskalskiej, solistki Teatru Narodowego im. Antonína Dvořáka v Ostrawie i Miloslava Podskalskiego, solisty Teatru Narodowego w Pradze.

SPOTKANIE z okazji Miesiąca Oświaty Książki i Prasy zorganizowali skrzeczności pezetkaowcy 17.11. w swoim Domu PZKO. Wysłuchano sprawozdania p. Danuty Guziur z działalności miejscowej polskiej biblioteki, która dobrze współpracuje z Miejską Biblioteką w Boguminie i Regionalną w Karwinie. Na kiermaszu można było nabyć nowe polskie książki z czesko-cieszyńskiego „Contactu” i starsze, ofiarowane Kołu. W programie wystąpiły dzieci z bogumińskiej i dolnolutyńskiej, polskich szkół. Prelekcję p.t. „Spotkanie z piosenką ludową” wygłosił dr J. Wierzgoń, przy jego akompaniamencie śpiewano następnie śląskie piosenki ludowe. W trakcie spotkania przebiegło również podpisywanie petycji do Ministerstwa Szkolnictwa RC w sprawie szkolnictwa narodowościowego, którą przedstawiła dyrektorka PSP w Boguminie, Maria Sładeczek.

ZEBRANIE ZG PZKO – odbyło się 19.11. Tematami obrad były sprawozdania z działalności Teatru Lalek „Bajka”, Kostiumerii i Ośrodka PZKO w Koszarzyskach, oraz stan przygotowań publikacji PZKO na 50 – lecie. Działalność „Bajki” przedstawiła jej kierowniczka Pawełka Niedoba. W sezonie 1995/1996, który pokrywa się z rokiem szkolnym, wyćwiczono 4 premiery, odegrano 184 przedstawień, w tym 21 w Polsce. Abonament posiadało 2841 dzieci, w tym 283 czeskich. Bezpłatnie grał zespół dla dzieci niepełnosprawnych z ośrodka „Eden”. Najważniejszym wydarzeniem roku było otwarcie własnej salki teatralnej z zapleczem na 3. piętrze w budynku ZG. „Bajka” zarobiła w tym roku 218,5 tys.koron obniżając tym koszty swego utrzymania. Kostiumeria nadal znajduje się w trudnych warunkach lokalowych (w pomieszczeniach „Dziupli”), ale nie zaprzestała działalności, i jest szansa zmiany na lepsze. Przede wszystkim, nie trzeba płacić wysokiego czynszu. O działalności kostiumerii mówiła jej kierowniczka, p. Vlasta Tesarczyk. Sprawozdanie o funkcjonowaniu Ośrodka w Koszarzyskach przedstawił jego gospodarz, Leopold Morawiec. W ciągu 10 miesięcy (sprawozdanie dotyczyło 1 –10/96) w Ośrodku przebywało 1661 gości. Wpłaty za wynajęcie równają się plus, minus, kosztom

utrzymania z tym, że jest pilną sprawą przeprowadzić niezbędne remonty i uzupełnić podstawowe wyposażenie, co sprowadza się do problemu zdobycia środków finansowych. ZG w uchwałach 1,2,3 – 10/96 wyraził uznanie i podziękowanie zdającym relację, oraz całemu zespołowi „Bajki”. Członków ZG biorących udział w zebraniach sprawozdawczo – wyborczych zobowiązano do zaprzęgnięcia występów „Bajki” w Miejskowych Kołach. ZG wyznaczył delegacje (uchw. 4 – 10/96) na spotkanie 27.11. z wiceministrem kultury VI. Koronthalym, oraz na posiedzenie Rady Dyrektorów w gabinecie bielsko – bialskiego wojewody. Na zakończenie zatwierdzono wnioski na odznaczenia związkowe dla członków MK PZKO w Stonawie.

W MAŁEJ GALERII („Magal”) otwarto 22.11. kolejną wystawę malarską, którą w ramach współpracy ZG PZKO z toruńskimi ośrodkami twórczymi, przywieziono z Torunia. Tym razem jest to ogólnoświatowa wystawa „Barwy przyjaźni – zawsze zielono, zawsze niebiesko”, jako plon konkursu twórczości plastycznej dzieci i młodzieży, zorganizowany przez Państwową Galerię Sztuki i Ośrodek Edukacji Plastycznej w Toruniu. Do nas dotarło 30 plasz z pracami dzieci z 33 krajów, spośród 18 tys. prac, które wpłynęły na konkurs. Wystawę można polecić jako objazdową po naszym terenie.

75 – LECIE ŚPIEWACTWA – obchodziło 24.11., MK PZKO w Markłowicach Dolnych. Salę Domu Hotelowego wypełniło ponad 300 miłośników śpiewactwa. Z gości oficjalnych byli przedstawiciele konsulatu generalnego RP, ZG i Zrzeszenia Śpiewacz – Muzycznego, Rady Obwodowej, sąsiednich Kół PZKO, delegacje chórów i polskich szkół. Historię chóru przedstawił inż. Jan Rygiel, podkreślając również zasługi aktualnego chóru „Piotrowice – Markłowice”, kontynuatora śpiewactwa od 1971 roku. W pierwszej części koncertu jubileuszowego zaprezentował się właśnie chór – gospodarz, pod kierownictwem pani Jadwigi Karolczyk. Po występie wręczono zasłużonym chórzystom odznaczenia ZŚM. W drugiej części koncertu wystąpił chór żeński „Kalina” z Frysztatu, kierowany przez dyrygenta Otokara Winklera.

DELEGACJA PZKO – wzięła udział 27.11. w spotkaniu Rady Dyrektorów przy wojewodzie bielsko – bialskim, prof. Marku Trombskim. Gościem spotkania był także konsul Piotr Szwarz. Jednym z tematów obrad na spotkaniu było omówienie przyszłorocznych obchodów 50 – lecia PZKO i pomocy przy ich organizowaniu ze strony tutejszych przedsiębiorców, jak również kwestia dalszej współpracy pomiędzy PZKO i władzami województwa.

WIZYTA WICEMINISTRA – Na zaproszenie ZG PZKO przebywał z jednodniową wizytą, 27.11., wiceminister kultury RC V. Koronthaly. Spotkanie z przedstawicielami polskich organizacji odbyło się w Domu Polskim w Ostrawie. Następnie, w towarzystwie przedstawicieli ZG PZKO wiceminister odwiedził Dom PZKO i PSP w Hawierzowie – Błędowicach, Dom PZKO w Olbrachcicach i Dom PZKO w Nieborach, gdzie był podejmowany obiadem. Zakończył wizytę obejrzeniem nowego lokum TL „Bajka”. Przedstawiciele ZG i Miejskowych Kół informowali wiceministra o swojej działalności i problemach, oraz potrzebach.

KLUB EMERYTÓW – przy hawierzowskim Miejskowym Kole PZKO obchodził 28.11., 20 – lecie założenia. Jego założycielskie zebranie odbyło się jeszcze w „Klubie pod arkadami”, gdzie była pierwotna świetlica Koła. Od tego czasu seniorki i seniorzy spotykali się w swoim gronie już 445 razy. Od roku prezesem jest pan Józef Folwarczny

– niestrudzony, pełen energii i humoru, świetny organizator. Na uroczystość przybyli liczni goście: prezes ZG J. Czap i dyrektor Biura B. Suchanek, przedstawiciele z Klubów Emerytów okolicznych Kół z Szumbarku, Sucheju Średniej, Olbrachcic i Błędowic. Bohdan Suchanek, jako radny Hawierzowa załatwił dla Klubu Emerytów i dla hawierzowskiego MK lokum, w którym mogą się spotykać bez opłat czynszowych. Blisko czterogodzinne spotkanie umilili swym programem prof. Daniel Kadłubiec i dr Józef Wierzgoń. Panie z Klubu Kobiet przygotowały smaczny posiłek.

20. ROCZNICA ŚMIERCI HENRYKA JASICZKA – W Oddziale Polskim Biblioteki Regionalnej przygotowano 29.11. „Wieczór wspomnień o Henryku Jasiczku”. Wśród licznych obecnych byli także zaproszeni do wspomnień Andrzej Kubisz, Jan Rusnok, Władysław Sikora, oraz córka poety, pani Danuta Palowska. Spotkanie prowadzili Helena Legowicz i Karol Suszka. Okazała imprezę z tej samej okazji przygotowało 30.11. Miejscowe Koło PZKO w Cz. Cieszynie – Centrum, w Klubie przy ul. Bożka. W wieczorze nazwanym „Rozkołyszy w sercu zapomniane dzwony” wystąpiła młodzież z recytacjami, gruzyna harcerska „Opty”, ZPiT „Olza”, aktorka Halina Pasekowa, Bronisław Prochner- nauczyciel i rzeźbiarz, Józef Broda z Istebnej, córka poety Danuta Palowska inni.

JUBILEUSZ ŚPIEWACTWA W STONAWIE – 75 – lecie chóru męskiego „Siła” i 45 – lecie chóru żeńskiego „Halka” obchodzono 30.11. w Stonawie, w Domu PZKO. W uroczystości wzięli udział przedstawiciele konsulatu generalnego RP, Zarządu Głównego PZKO i Zrzeszenia Śpiewaczo – Muzycznego ZG, prezes PZChiO Walter Stryja i jego zastępca Kazimierz Fober z Macierzy Ziemi Cieszyńskiej, dawni dyrygenci chórów stonawskich, przedstawiciele okolicznych chórów, władze Stonawy. Oba chóry w roku 1994 się połączyły w chór „Stonawa”. Dyrygentem jest pani Marta Orszulik a prezesem Bogusław Wróbel. Nowy zespół może się już poszczycić licznymi występami, także w Polsce. W koncercie, oprócz chóru jubilata, wystąpił zespół „Allegro” (trzy małżeńskie pary), kierowany również przez p. M. Orszulik, młodzi śpiewacy Joanna i Michał Rzeszutowie, oraz zaproszone chóry : „Olbrachcice” z Olbrachcic, „Zgoda” z Nieborów i chór „Cecylia” z Pniówek, z Polski. Z okazji jubileuszu, zasłużonym członkom stonawskiego chóru wręczono odznaczenia PZKO i PZChiO.

ZABIJACZKA – zorganizowana 30.11. po raz drugi przez MK PZKO w Nawsiu. Odniosła jeszcze większy sukces niż ubiegłoroczna. Była bogatsza w potrawy, ale także w program kulturalny. Wystąpił w Nawsiu zespół regionalny „Koniaków” z Koniakowa, grała kapela Zbyszka Wałacha z Istebnej. Wystąpił również obecny na imprezie, znany wszystkim folklorysta, Józef Broda z Istebnej. Goście byli również spoza granic Nawsia i Jabłonkowa, bo aż z Brna i Warszawy. Kierował tym wszystkim Tadeusz Filipczyk, prezes MK PZKO.

GRUDZIEŃ 1996

WIZYTY – W dniach 4 i 5 grudnia przebywał w Warszawie dyrektor Biura ZG B. Suchanek, przeprowadzając rozmowy we „Wspólnocie Polskiej”, w Ministerstwie Kultury i Sztuki, w Centrum Animacji Kultury. Był też przyjęty przez marszałka Senatu, Adama Struzika. Celem rozmów było załatwianie środków finansowych na „Bajkę” łącznie z dofinansowaniem nowej salki teatralnej, środków na Festiwal i

omówienie spraw dotyczących przyjazdu „Mazowska”. Były też rozmowy na temat możliwości ponownego zorganizowania na Zaolziu pobytów studyjnych dla przedstawicieli organizacji poskich ze Wschodu i polonijnych z Zachodu, przy współpracy Centrum Animacji Kultury. Dnia 6.12. przebywał na Zaolziu dyrektor Gabinetu wicepremiera Rządu RP Mirosława Pietrewicza, Andrzej Mickiewicz. W Biurze ZG rozmawiał o przyszłorocznych uroczystościach jubileuszowych PZKO, oraz formach pomocy dla Związku. Rozmawiano o projekcie komputeryzacji związkowego archiwum, którego realizację ma wspomóc Fundacja Pomoc Polakom na Wschodzie.

MIKOŁAJÓWKA – Sąsiadujące i współpracujące ze sobą Miejscowe Koła PZKO w Cierlicku – Kościelcu i Stanisłowicach, urządziły 7.12. w Domu Polskim im. Żwirki i Wigury na Kościelcu spotkanie ze św. Mikołajem dla dzieci z Cierlicka, Stanisłowic i zaprzyjaźnionego Jastrzębia – Zdroju. W sumie ok. 40 dzieci uczestniczyło w programie przygotowanym przez panią Marylę Szymanik i świetnie się bawiło. Były konkursy, artystyczne występy i pomysłowe wspólne zabawy, oraz prezenty od św. Mikołaja.

PRZEBIEGAJĄ ZEBRANIA sprawozdawczo – wyborcze w Miejscowych Kołach PZKO. W niektórych łączone są z wigilijką, prelekcją, występem zespołu lub przedstawieniem (w Wędryni). Oceniana jest dwuletnia działalność Kół, zarządów, zespołów, wybierane są nowe kierownictwa Kół i delegaci na przyszłoroczny Zjazd PZKO. Tak było i w Błędowicach, gdzie podsumowano działalność Domu PZKO i efekty gospodarowania. Dom na swoje utrzymanie, remonty, dzięki dobremu kierownictwu, zarobi. Koło jest aktywne i współpracuje z władzami miasta Hawierzowa. Świadczy o tym zorganizowanie w nim wyjazdowego posiedzenia Przedstawicielstwa Miejskiego. Na zebraniu MK postanowiono reaktywować zespół regionalny „Błędowice”, który jeszcze nie tak dawno rozsławiał Błędowice.

KONCERT ŚWIĄTECZNY – w karwińskim Domu Kultury odbył się 14.12. z udziałem chóru „Przełącz” z MK PZKO z Mostów k. Jabłonkowa, kierowanego przez p. Halinę Niedobą, karwińskiej „Przyjaźni” z dyrygentem dr Józefem Wierzgoniem, chóru szkolnego „Wiolinek” z PSP we Frysztacie i chóru „Schola” z frysztackiego kościoła parafialnego, oba pod kierownictwem p. nauczycielki Ewy Błanik. Z chórami wystąpili soliści Elwira Zwyrtek i Władysław Czepiec z Mostów, oraz uczennice karwińskich polskich szkół: Alicja i Sylwia Hermanówny, Helena Lugsch, Barbara Poloczek i Miriam Bangoura. Z recytacją wystąpiła Weronika Ondruch. Pieśni klasyków muzyki chóralnej i kolędy, wprowadziły 600 słuchaczy w przedświąteczny nastrój „mocno krzepiący serce i ducha”, jak powiedział jeden z uczestników.

HISTORYCY BILANSOWALI – Podsumowanie całorocznego dorobku, oraz omówienie planów na rok przyszły, było 16.12. tematem ostatniego w tym roku zebrania Sekcji Historii Regionu ZG PZKO. Sekcja liczy 20 członków. W roku 1996 odbyło się 8 posiedzeń, zorganizowano dwa seminaria – wiosenne i jesienne. Wydano publikację „Szkolnictwo Polskie na Zaolziu” (materiały z seminarium na ten temat w r. 1992), ogłoszono konkurs p.t. „Pół wieku pracy dla polskości”. Sprawozdanie przedstawił prezes SHR, mgr Otokar Matuszek. Z członkostwa, ze względów zdrowotnych, zrezygnował p. Józef Kazik, długoletni, aktywny członek SHR. Zaproponowano mu członkostwo honorowe. Druga część zebrania miała charakter wigilijkowy, przedświąteczny. Dzielono się opłatkiem i składano wzajemnie życzenia,

oraz dyskutowano na różne tematy, najczęściej – związkowe. Obecny był też prezes ZG, od roku-członek SHR.

ZEBRANIE ZG – ostatnie w tym roku, odbyło się 17.12. Uchwała z ostatniego zebrania dotycząca spotkań z wiceministrem kultury RC i z wojewodą bielsko – bialskim (4 – 10/96), została zrealizowana. Tematem obrad było omawianie dotychczasowego przebiegu zebrań sprawozdawczo – wyborczych w Miejskowych Kołach, ich najczęstsze problemy w codziennej działalności. Na kolejne zebrania ustalono delegatów za Zarząd Główny. Na podstawie opracowanego przez Biuro ZG Projektu Działalności PZKO w r. 1997, wysłanego do Ministerstwa Kultury RC, omawiano plan pracy ZG i Biura w roku przyszłym z wyszczególnieniem konkretnych obszarów działalności, przewidywanej problematyki przy realizacji imprez. Prezes przedstawił także plan zebrań ZG z propozycją tematów obrad. Rezygnację z funkcji przewodniczącego Rady Kultury, Nauki i Oświaty złożył z powodów zdrowotnych Władysław Młynek. Na jego miejsce ZG wybrał jednogłośnie dr Józefa Wierzgonia (uchwała 3 – 11/96). ZG zaakceptował (uchwała 4 – 11/96) wyjazd w celach służbowych do Warszawy dyrektorowi i jednemu pracownikowi Biura ZG, oraz zwrot kosztów podróży. Zobowiązano Biuro ZG (uchwała 5 – 11/96) do wystosowania listów do zarządów Miejskowych Kół w związku z dopełnieniem informacji o ich majątkach i uzyskaniem wypisu z Ksiąg Wieczystych. List przygotowała Rada Ekonomiczno – Organizacyjna ZG. Uchwalono odznaczenia związkowe dla członków Kół z Milikowa – Centrum i Milikowa – Pasiek. Najwyższe odznaczenie: Wpis do Złotej Księgi PZKO, zatwierdzono dla Władysława Dronga – seniora, z Milikowa – Pasiek, budowniczego Domu PZKO i długoletniego prezesa Miejskowego Koła.

ŚWIĄTECZNE SPOTKANIA – W wielu naszych Kołach okres przedświąteczny i poświąteczny jest okazją do spotkań towarzyskich (poza zebraniem), gdzie świąteczna atmosfera łączy, pozwala utrwalać więzi i wspólne działanie. Wzruszające są zwłaszcza spotkania mieszkańców miejscowości, które w wyniku górniczej dewastacji zniknęły z mapy regionu, a ich mieszkańcy rozproszyli się do innych miejscowości. Przykładem tego są obywatele Łąk, gdzie dawniej pulsowało intensywne pezetkaowskie życie. W tym roku Łęczanie również zjechali się z różnych krańców regionu, by wspólnie, przy choince, spędzić parę miłych chwil wśród swoich przyjaciół i w bliskości miejsca, skąd pochodzili. Także w innych Kołach PZKO: w Piotrowicach, Gródku, Skrzeczoniu – wymieniając przykładowo, łamano się opłatkiem, składano wzajemnie życzenia, śpiewano kolędy, co stwarzało atmosferę szczególnej więzi.

AKADEMIK – Tradycyjny Bal Akademicki zaolziańskich studentów odbył się na Szczepana, 26.12., w Piaście. Ponad 500 uczestników nie mogło się niemal pomieścić w lokalach Piasta. Organizatorami tegorocznego Balu były razem z ZG PZKO, ośrodki SA „J” z Ostrawy, Ołomuńca i Brna, oraz po raz pierwszy SA „J” z Krakowa. W programie artystycznym występowali tancerze „Olzy”- zespołu ZG PZKO i „Elanu” z Trzyńca, grały orkiestry „Forum” i „AV – Studio”. Bawiono się znakomicie. Były nagrody w loterii i inne atrakcje. Chwalono znakomitą obsługę w restauracji.

ROK 1996 był rokiem przygotowawczym przed 50 – leciem PZKO. Zarząd Główny i Biuro podejmowały wielokierunkowe starania o pozyskanie środków i przygotowanie odpowiedniego programu jubileuszowego. Przygotowywano także wydanie jubileuszowej publikacji. Przedstawiciele PZKO starali się w swych poczynaniach wykorzystać szeroką sieć kontaktów, szczególnie w Polsce. Spotykano się więc często

z przedstawicielami Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” w Warszawie i w terenowych Oddziałach. Były liczne kontakty z Ministerstwem Kultury i Sztuki RP, oraz z przedstawicielami najwyższych władz państwowych i parlamentarzystami. Sytuacja bowiem ekonomiczna i finansowa PZKO w stosunku do lat poprzednich nie poprawiła się, co powodowało, że przy stałe bogatej działalności sekcji i zespołów, Zarząd Główny miał ograniczone możliwości wspierania ich finansowo i formą opieki instruktorskiej. Nadal nie było znaczącej poprawy w działalności hotelu Piast, który miał być źródłem dochodów, pomimo organizowania licznych kontaktów z polskimi firmami, oraz obietnic wysokich urzędników i przedstawicieli biznesu. Były w działalności ZG i Biura także częste kontakty z przedstawicielami czeskich władz państwowych, w szczególności z Ministerstwem Kultury RC, ale także z posłami czeskiego Parlamentu i przedstawicielami administracji lokalnej. Pomimo wielu trudności, PZKO – Zarząd Główny, jego Biuro i Miejscowe Koła oraz zespoły, zorganizowały liczne imprezy o szerokim zakresie, wzięły udział w wielu imprezach międzynarodowych, głównie w Polsce. W budynku ZG wybudowano dla potrzeb Teatryku Lalek „Bajka” salę widowiskową z zapleczem dla aktorów, co nie było możliwe w czasach, kiedy ZG posiadał dostatek środków finansowych. Biuro ZG starało się pozyskiwać środki również poprzez organizowanie kursów, seminariów i wycieczek dla polonijnych i polskich organizacji z innych krajów. Działo się to przy wsparciu „Wspólnoty Polskiej” i Ministerstwa Kultury i Sztuki RP. Pod koniec roku 1996 zainteresował się naszymi sprawami Sejmik Śląski Województwa Katowickiego. W grudniu miała miejsce w Piaście swoje wyjazdowe posiedzenie Komisja Kultury Sejmiku, która zadeklarowała pomoc dla Zaolzia w niektórych kulturalnych przedsięwzięciach. Oceniając to z praktycznego punktu widzenia (realizacji), skończyło się na obietnicach.

Stan posiadania PZKO, tj. struktur nadal aktywnych w Związku w roku 1996, przedstawia się w skrócie następująco:

Zrzeszenie Śpiewaczo – Muzyczne, które zrzesza między innymi PZKO – wskie chóry: 14 mieszanych, 3 męskie i 2 żeńskie, oraz 7 małych zespołów wokalnych. Opiekuje się nimi jedyny instruktor na etacie w Biurze ZG, dr Józef Wierzoń. Podlega mu również Sekcja Ruchu Tanecznego. Chórami działającymi przy ZG są : męski, Chór Nauczycieli Polskich i żeński, nawiejska „Melodia”.

Sekcja Ruchu Tanecznego zrzesza dwa zespoły reprezentujące Zarząd Główny „Olzę” kierowaną przez Danutę i Otto Jaworków i „Górnik”, oraz zespół „Suszenie” z MK PZKO w Suchej Górnej – kierownictwo Janina Rzyman, „Skotniczka” z MK PZKO z Orłowej – Lutyni – kierownictwo Odonia Charvatowa, „Bystrzyca” z MK PZKO z Bystrzycy, ponadto „Łączka” z PSP w Bystrzycy – oba zespoły pod kierownictwem Marii Podzemnej i „Nowina z PSP w Jabłonkowie, kierowana przez Krystynę Mruzek. ZPiT „Górnik” nadal jest w kryzysie – z dalszego prowadzenia zespołu zrezygnowała jego kierowniczka artystyczna, p. Wiśniowska.

W ramach ZG odnowił po krótkiej przerwie działalność zespół tańca artystycznego „Rytmika”, który prowadzi p. Helena Wojnar z akompaniamentem Bronisława Liberdy. „Rytmika” przygotowuje przyszłych tancerzy przede wszystkim dla ZPiT „Olza”, ale nie tylko.

Sekcja Historii Regionu – przewodniczący mgr Otokar Matuszek, liczy 26 członków.

Sekcja Folklorystyczna – przew. Jan Szymik, liczy 12 czł.

Sekcja Kobiet – przewodnicząca Henryka Żabińska, skupia członkinie ok. 75 Klubów Kobiet działających przy Miejscowych Kołach PZKO w terenie.

Sekcja Czytelniczo – Bibliotekarska – przew. Helena Legowicz. Sekcja działa w oparciu o Polski Oddział Biblioteki Regionalnej w Karwinie – Frysztaście.

Sekcja Sportu i Turystyki – przew. inż. Karol Klus, 15 członków, niektóre imprezy organizuje przy współpracy z kołami akademickimi SA „J”-u.

Sekcja Literacko – Artystyczna – aktywny jest pion plastyczny, który przyjął nazwę: Stowarzyszenie Artystów Plastyków (SAP), przewodniczący Oskar Pawlas, 25 członków. Wymienione sekcje nie posiadają instruktorów. Sprawy korespondencji i agendy załatwia Biuro ZG.

Teatry amatorskie istnieją przy Miejscowych Kołach : w Wędryni, Milikowie – Centrum, Łomnej Dolnej i Górnej, Śmiłowicach, Nydku, Oldrzychowicach i Olbrachciach, gdzie również działa od dwunastu lat teatrzyk dziecięcy „Drops”.

Małe zespoły wokalne działają przy MK w Błędowicach, Suchej Górnej, Stonawie, Zabłociu, Rychwyłdzie, Żukowie Dolnym, Nydku.

Chóry mieszane: „Dźwięk” dyr. Halina Goniewicz-Urbaś – (Karwina – Raj), „Godulan” dyr. Władysław Cieślar - (Ropica i Gnojnik), „Harfa” dyr. Alojzy Kopoczek - (Cz. Cieszyn-Centrum), „Hasło” dyr. Władysław Ożóg - (Skrzeczoń), „Lira” dyr. Beata Pilśniak - (Darków), „Lutnia” dyr. Alojzy Babiński (Lutynia Dolna), „Olbrachcice” dyr. Władysław Molenda (Olbrachcice), „Piotrowice-Markłowice” dyr. Jadwiga Karolczyk (Piotrowice – Markłowice), „Przełęcz” dyr. Halina Niedoba (Mosty k. Jabłonkowa), „Stonawa” dyr. Marta Orszulik (Stonawa), „Sucha” dyr. Otokar Matuszek (Sucha Górna), „Zaolzie” dyr. Urszula Odstrčil (Orłowa – Lutynia), „Zgoda” dyr. Irena Małysz (Trzyniec-Kanada, Trzyniec-Podlesie, Niebory), „Ropica” dyr. Władysław Cieślar (Ropica).

Chóry żeńskie: „Kalina” dyr. Otokar Winkler (Karwina-Frysztat), „Melodia” dyr. Aleksandra Trefon – Paszek (Nawsie).

Chóry męskie: ChNP, „Hasło” dyr. Alojzy Suchanek, Władysław Rusek (ZG PZKO), „Gorol” dyr. Bogusław Stonawski (Jabłonków), „Hejnał – Echo” dyr. Józef Foltyn (Karwina – Frysztat).

Teatr Lalek „Bajka” kierowniczką Pawełka Niedoba, 8 osób. Sytuacja uległa częściowo poprawie: Ministerstwo Kultury RC przyznało część kwoty z dotacji na płace dla aktorów.

Kostiumeria – znalazła wreszcie stałe lokum w adaptowanej do tego celu salce posiedzeń w budynku ZG. Powinna przynosić zyski.

Koszarzyska – Ośrodek wykorzystywany jest przez cały rok, ale bez znaczącego zysku.

W terenie działa 92 Miejscowych Kół. MK w Orłowej-Mieście i w Łazach połączyły się w jedno Miejscowe Koło Orłowa.

